

Even

Doen, beleven en genieten in eigen land

weg

Bed & Breakfast

Fietsen, wandelen en cultuur op z'n best in elke provincie

Uit en toch thuis

in heel Nederland

De leukste B&B's

Geluk is... wakker

worden van het geluid van zingende vogeltjes en de geur van verse koffie en warme croissantjes. Niets hoeven doen, gewoon opstaan en aanschuiven voor een uitgebreid ontbijt.

Caroline van der Kooij
Hoofdredacteur

Dat kan in een bed & breakfast, en daar hebben we er veel van in ons land. Vaak op idyllische plekjes, gerund door mensen die niets liever willen dan gasten in de watten leggen. Zoveel persoonlijke aandacht en een ongedwongen sfeer, kom daar maar eens om in een hotel. In dit magazine vind je leuke B&B's in heel Nederland.

Want om er even helemaal uit te zijn, hoef je dus echt de grens niet over. Nederland is zo mooi! Laat mij maar fietsen door zonnig Zeeland, snuffelen tussen de boeken in de monumentale Broerenkerk in Zwolle, wandelen over de Hoge Veluwe of kanovaren door de Weerribben-Wieden.

En dan plak je er dus net zo gemakkelijk een dag (of twee) aan vast. Of je rijdt door naar de volgende B&B voor dat fijne 'uit en toch thuis'-gevoel!

73

Heide in Noord-Holland

23

Blonde d'Aquitaine in Drenthe

39

Bloesembomen in Gelderland

inhoud

53

Molens in Zuid-Holland

- 7 Bruisend hart van **Utrecht**
- 9 Kasteel de Haar
- 10 Zien, doen & beleven
- 12 Nationaal Park De Utrechtse Heuvelrug
- 14 Op de fiets

- 15 **Zeeland** land aan zee
- 16 Het Verdrongen Land van Saeftinghe en Het Zwin
- 19 Op de fiets
- 20 Walcheren: omringd door water
- 22 Zien, doen & beleven

- 23 Op de heide in **Drenthe**
- 24 Nationaal Park Dwingelderveld
- 26 Op de fiets
- 28 Zien, doen & beleven
- 30 De Drentsche Aa, een eeuwenoude beek

- 31 **Friesland** rust en ruimte
- 33 Doen in Workum
- 34 Gaasterland en De Alde Feanen
- 36 Op de fiets
- 37 Zien, doen & beleven
- 38 Wist je dat..

- 39 Pluk de dag in **Gelderland**
- 41 Zeilen in Elburg, klompenpad bij Oldenbroek
- 42 Nationaal Park De Hoge Veluwe
- 44 Zien, doen & beleven
- 45 Verrassend Gelderland
- 46 Op de fiets

- 47 Het water op in **Overijssel**
- 48 Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug
- 50 Op de fiets
- 51 Zien, doen & beleven
- 52 Nationaal Park Weerribben-Wieden

- 53 Groen en steden in **Zuid-Holland**
- 55 De Hoeksche Waard
- 56 Het Groene Hart
- 58 Zien, doen & beleven
- 60 Op de fiets

- 61 Struinen door de duinen in **Brabant**
- 62 Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen
- 64 Nationaal Park De Grootte Peel
- 66 Nationaal Park De Biesbosch
- 68 Op de fiets
- 68 Zien, doen & beleven

- 69 Nieuwe wildernis in **Flevoland**
- 70 Oostvaardersplassen
- 72 Zien, doen & beleven

- 73 Molens kijken in **Noord-Holland**
- 76 Wandelen door de Schoorlse Duinen
- 79 Op de fiets
- 80 Zien, doen & beleven

- 83 Niets boven **Groningen**
- 84 Nationaal Park Lauwersmeer
- 86 Op de fiets
- 87 Zien, doen & beleven
- 88 Wist je dat..

- 89 Heuvels in **Limburg**
- 90 Het Vijlenerbos
- 92 Op de fiets
- 93 Thorn, het 'witte stadje'
- 94 Zien, doen & beleven
- 96 Limburgse duinen

- En verder
- 3 Voorwoord
 - 98 Colofon

Blijf je slapen?

Utrecht

- 8 B&B Cornelis, Utrecht
- 11 B&B Villa Oldenhoff, Abcoude

Zeeland

- 18 B&B De Passant, Breskens
- 18 B&B De Kersentuin, Nieuwvliet
- 19 B&B Uitwijk, Koudekerke
- 21 B&B Bed & Brood, Veere
- 21 B&B Montancourt, Middelburg
- 22 B&B Papillon, Oost-Souburg

Drenthe

- 27 B&B Kamer 7, Diever
- 27 B&B Sleense Joffers, Sleen
- 27 B&B Bij Saar, Zwinderen
- 29 Veentloopcentrum Weiteveen

Friesland

- 32 B&B Wellness Allingastate, Allingawier
- 35 B&B Rijsterbosch, Rijs
- 35 B&B Het Rechthuis, Rinsumageast
- 38 B&B Oppe Klincke, Franeker/Dongjum

Gelderland

- 40 B&B Johannesberg, Oldebroek
- 43 B&B Landgoed Matanze, Terwolde

Overijssel

- 49 B&B Erve Dikkeboer, Bathmen
- 50 B&B Bij de Sassenpoort en in de Kromme Jak, Zwolle

Zuid-Holland

- 54 B&B Vertoeven bij Verhoeven, Oud-Alblas
- 54 B&B Molen22, Mijnsheerenland
- 57 B&B Rechthuis van Zouteveen, Schipluiden
- 57 B&B Landleven, Hellevoetsluis
- 59 B&B De Sfeerstal, Nieuwveen

Brabant

- 63 B&B Bij ons in Chaam, Chaam
- 63 B&B De Donkhoeve, Oirschot
- 65 B&B De Loverlei, Sterksel
- 67 B&B Fort Bakkerskil, Nieuwendijk

Noord-Holland

- 74 B&B Hoeve te Gast, Schoorl
- 78 B&B Boerderij de Waard, Anna Paulowna
- 78 B&B Hoeve Zonzicht, 't Zand
- 78 B&B Het Polderhuisje, De Rijp
- 78 B&B Saenliefde, Wormer
- 81 B&B KenauSHome, Haarlem

Groningen

- 88 B&B Pronkkamer Finisterre, Saaxumhuizen

Limburg

- 91 B&B Little India, Vijlen
- 93 B&B Bèd & Bótram Bie Ós, Thorn

Kröller-Müller Museum

Even weg

De zon die je verwarmt

Een fluitende merel

De wind in de bomen

Het kabbelende water

Geniet van de geuren

Geniet van de kleuren

Niks hoeven

Alleen maar zijn

Weet je wat?

We blijven nog een dagje!

Bruisend hart van Utrecht

Wist je dat je van de Utrechtse grachten via de Kromme Rijn zo naar het groene buitengebied kunt varen? Eerst stads genieten op het terras van een werfkelder, dan vanaf het water de mooiste landgoederen bekijken. Het beste van twee werelden vind je in de provincie Utrecht.

Lekkers onder handbereik B&B Cornelis in Utrecht

Achter winkel annex lunchroom Cornelis is een uniek 'eenkamerhotel' te vinden. Eigenaren Bas Sevenhuysen en Dave van Esterik hebben het voormalig koetshuis omgetoverd tot een prachtig gastenverblijf met keukentje en eigen patio.

Meer dan honderd jaar geleden opent C. de Ven zijn winkel op de hoek van de Maliestraat en de Monseigneur van de Weteringstraat in Utrecht. Achter de olijfgroene gevel in het hart van Buiten-Wittevrouwen worden jarenlang kruidenierswaren, delicatessen, koffie, thee en chocolade verkocht.

Sinds 2014 is in dit statige pand Cornelis gevestigd. Geen kruidenier meer, wel een koffiebar, lunchroom, winkel én bed & breakfast.

Eigenaren Bas en Dave nodigen je van harte uit om te komen logeren in het appartement achter de winkel, waar je slaapt onder de oude dakspanten van het voormalig koetshuis. Natuurlijk kun je ook genieten van hun heerlijke koffie, thee, ontbijt, lunch of huisgemaakte taart.

Zicht op de sterren

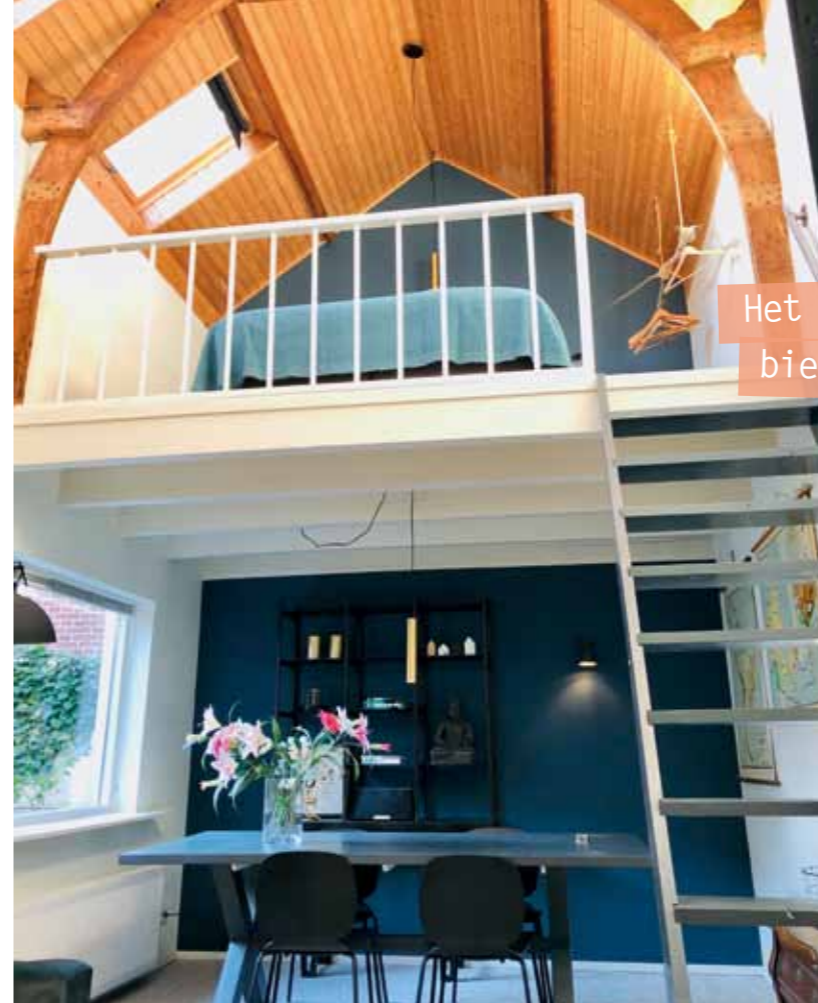
Na een volle dag in de stad is het ultiem ontspannen bij Cornelis in een hotelkamer die voelt als thuis. Maak het jezelf gemakkelijk, neem een douche in de luxe badkamer of drink een kop thee in je eigen stadspatio. Opladen voor de volgende dag kan in het comfortabele boxspringbed met een uniek uitzicht: de originele dakspanten van het koetshuis en de sterrenhemel door de dakramen. Je hebt de beschikking over een eigen opgang voor extra privacy, een keukentje (helaas is hier geen kookgelegenheid) en ruime zitgelegenheid met een grote tafel.

Croissant of granola?

Je kunt je dag niet beter beginnen dan met de geur van vers gebakken croissants en koffie. En daarvoor ben je bij Cornelis aan het juiste adres! Kies voor espresso, cappuccino of een lekkere kop thee en geniet daarbij van een croissant zoals een croissant hoort te zijn, heerlijke Griekse yoghurt met biologische granola en fruit en natuurlijk verse jus d'orange. Welk ontbijt je ook kiest om op de kamer van te genieten, bij Cornelis krijg je altijd verse producten. Liefst huisgemaakt en waar mogelijk biologisch.

Alles in de buurt

Heb je al wel wat van de stad gezien, maar nog niet alles? Veel bezienswaardigheden liggen op loopafstand van Cornelis. Wandel bijvoorbeeld

Het dakraam van het koetshuis
biedt uitzicht op de sterrenhemel

Kamer met eigen stadspatio

- Gasten kunnen bij Cornelis gebruikmaken van het voormalig koetshuis en bijbehorende ruimtes. Er staat een tweepersoons kingsize boxspringbed, in de ruime badkamer kun je genieten van een regendouche en je komt helemaal tot rust met een kop koffie of thee in je eigen stadspatio.

Prijs: € 119 per nacht voor 2 personen (excl. 5% toeristenbelasting), ontbijt € 11,95 p.p.

eens richting het Wilhelminapark, naar het Rietveld-Schröderhuis, het Griftpark of langs de Singel richting Ledig Erf. Of dwaal via de historische straatjes richting het gezellige stadscentrum waar de leukste terrasjes en winkeltjes te vinden zijn.

Ontvangst met koffie

Meer informatie over de bed & breakfast, prijzen, beschikbaarheid en de boekingsmodule vind je op www.cornelis-utrecht.nl. Gasten die boeken via dit magazine worden ontvangen met gratis koffie of thee naar keuze. Vermeld hiervoor bij het online boeken in het vakje bijzonderheden: Plus Magazine. *Maliestraat 16, 3581 SL Utrecht, (030) 259 17 11, www.cornelis-utrecht.nl*

Landgoed Haarzuilens heeft het grootste kasteel

Dit groene landgoed vlak bij de stad Utrecht laat zich te voet of op de fiets prima ontdekken. Vanuit de drukte ben je in een oogwenk midden in de natuur. Hier kun je genieten van het oer-Hollandse weidelandschap. Wandelen door velden met bloemen, fietsen langs slootjes en rijen knotwilgen.

Op het landgoed staat Kasteel de Haar, het grootste en meest luxe kasteel van Nederland. Vergaap je aan de torens, grachten en poorten en ophaalbruggen en maak daarna een wandeling door de prachtige kasteeltuinen.

Baron Etienne en barones Hélène erfden het kasteel in 1890 en omringden zich hier vanaf de beginjaren met gefortuneerde vrienden: adel, nieuwe rijken, bankiers, industriëlen, kunstenaars en schrijvers. Er kwamen ook vorstelijke gasten naar het kasteel. Zo bracht koningin Emma in 1901 een bezoek. Na de Tweede Wereldoorlog zette zoon Egmont de traditie voort. En kleinzoon baron Thierry zorgde vanaf de jaren zestig voor een echte revival. Brigitte Bardot, Gina Lollobrigida, Joan Collins, Yves Saint Laurent, Roger Moore, Gregory Peck – ze kwamen allemaal naar De Haar.

www.kasteeldehaar.nl

Onder de Dom

In plaats van toren te beklimmen, is het ook mogelijk om onder de Dom te kijken. Na een korte introductie ga je, gewapend met een zaklamp, tweeduizend jaar terug in de tijd. Van archeologische vondsten tot, waargebeurde verhalen. Zo werd hier een grote hoeveelheid middeleeuwse gouden en zilveren munten gevonden... De tocht DOMunder duurt 75 minuten. www.domunder.nl

Rondje klassiek

Het Muzieklokaal aan de Bemuurde Weerd Oostzijde in Utrecht is een proeflokaal waar altijd klassieke muziek te horen is. Naast een menukaart met lokaal lekkers is er ook een heuse muziekkast die aangeeft welke cd's er in de grote kast aan de wand te vinden zijn. Alle muziek is te beluisteren én te koop. Meer horen? Er vindt ook twee keer per week een live optreden plaats. www.hetmuzieklokaal.nl

De adellijke sfeer van Slot Zeist

Laat je rondleiden door Slot Zeist en ervaar de adellijke sfeer van weleer in de stijzalen waar publiek alleen met een van de gidsen mag komen. Die kunnen alles vertellen over de geschiedenis, architectuur en voormalige bewoners. De rondleiding duurt een uur, kun je daarna mooi nog de beeldentuin bezoeken (dagelijks vrij toegankelijk via de witte brug). www.slotzeist.nl

Ziendoen & beleven

Lang leve de lathyrus

Zijdeachtige bloemen, heldere kleuren en een heerlijke geur: dat zijn de kenmerken van de lathyrus, ook wel pronkerwt genoemd. De bloem was in de vorige eeuw populair bij koningshuizen over de hele wereld omdat hij de paleizen vulde met een heerlijk aroma. Ook onze eigen prinses Juliana was zo'n liefhebster, zij had een bijzondere collectie. In de pluktuin van Hoeve Ravenstein groeien naast de lathyrus ook zinnia's, goudsbloemen, dahlia's en zonnebloemen. Wandel door de tuin, geniet van geur en kleur en stel een eigen boeket samen. Open van 1 juni t/m 31 oktober. www.hoeveravenstein.nl

Geef ze van katoen

Heb je weleens katoen gestempeld? Sinds oktober 2020 kan dat in de Katoendrukkerij die zijn intrek heeft genomen in de iconische Volmolen naast de Amersfoortse Koppelpoort. Bijzonder: ook de eerste katoendrukkerij van Europa vestigde zich in de 17de eeuw in deze stad. In de Katoendrukkerij ontdek je alles over katoendrukken, maar je kunt er ook onder meer textiel, papier en zelfs klei leren bedrukken met houten stempels, en (historische) reproductiemotieven ontwikkelen. www.dekatoendrukkerij.nl

In de polder B&B Villa Oldenhoff - Abcoude

Villa Oldenhoff is een landelijk gelegen boutiquehotel, midden in de polder. Er zijn negen luxe hotelkamers en gasten kunnen ook gebruikmaken van tuin en terras waar het heerlijk ontbijten en vertoeven is. Voor de ultieme ontspanning is er een infrarood sauna. Lekker eropuit? Villa Oldenhoff is de perfecte uitvalsbasis voor mooie fietstochten door de weilanden. Je kunt bij ons fietsen huren voor € 10 per fiets per dag. Ook is er een sloep waar gasten mee kunnen varen (max. 12 personen). Prijs: vanaf € 145 incl. ontbijt. Voetangelweg 9, 1391 HJ Abcoude, 06-246 843 99 of 06-546 118 86, villa@oldenhoff.nl, www.villaoldenhoff.nl

Boommarter

Wandelen door eeuwenoude bossen

Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

150.000 jaar geleden schoof een immense gletsjer vanuit het noorden dikke lagen zand en grind voor zich uit. Diep in de grond van de Utrechtse Heuvelrug liggen zelfs nog urnen uit de prehistorie.

Tot vlak na de Tweede Wereldoorlog werd op de zuidhellingen tabak gekweekt

De Utrechtse Heuvelrug is letterlijk een hoogtepunt in Nederland: net als in de bergen staan de aardlagen scheef of zelfs verticaal, de zuidflank loopt steil af naar grasland en met een hoogte van 69 meter boven NAP is de Amerongse Kop hoog verheven boven het omringende land. Een wandeling door de oude bossen en over de landgoederen is een wandeling door een eeuwenoude geschiedenis.

Oeroude grafheuvels

De Utrechtse Heuvelrug strekt zich uit van het Gooi tot aan Rhenen, het deel ten zuiden van de snelweg A12 is een nationaal park. Deze fraaie heuvelrug is een stuwwal die 150.000 jaar geleden werd gevormd door een immense gletsjer die vanuit het noorden dikke lagen zand en grind voor zich uit schoof. De bodem zit vol bewijzen van de ontstaansgeschiedenis van dit gebied. Zo zijn op de heuvelrug verhogingen in de bodem te zien, zo onopvallend dat je er zo voorbij zou lopen. Toch zijn het monumenten van formaat, deze oeroude grafheuvels die in de prehistorie als collectieve begraafplaats fungeerden. Doordat ze eeuwenlang in gebruik waren, hebben ze verschillende aardlagen. Diep in de grond liggen urnen met as van de overledenen en hun grafgiften voor in het hiernamaals.

Waar ooit tabak groeide

Vanaf de 17e eeuw werd op de warme zuidhellingen van de heuvelrug tabak gekweekt. Door de invoer van buitenlandse tabak en door een virusziekte in

de tabaksplant kwam daar vlak na de Tweede Wereldoorlog een einde aan. Maar grote droogschuren tussen Amerongen en Elst herinneren nog aan deze tijd. Rijke stedelingen uit het vlakke westen vonden de heuvels een aantrekkelijke omgeving. Met de bestrating van de weg van De Bilt naar Rhenen in 1815 nam de bereikbaarheid toe. Vandaar dat in die periode steeds meer buitenplaatsen werden gebouwd. Nog steeds zijn aan de zuidrand van de heuvels veel buitenplaatsen uit de 19e eeuw te vinden.

In de zomer bloeien tussen het graan de korenbloemen.

Bron van leven

Door de afwisseling in landschap – jong en oud bos, heide, zandverstuivingen, landgoederen, vennen, oude lanen, hooilanden – is de Utrechtse Heuvelrug rijk aan plant- en diersoorten. Er broeden tientallen vogelsoorten, er leven reeën, vossen, dassen, eekhoorns en zelfs de zeldzame boommarter voelt zich er thuis. Op sommige akkers wordt ouderwets graan verbouwd, dus zonder bestrijdingsmiddelen, waardoor er in de zomer gekleurde akkerkruiden zoals korenbloem en akkerviooltjes bloeien.

Het dode hout dat in het bos blijft liggen, is aantrekkelijk voor vogels, vlinders, insecten, mossen en paddenstoelen. Kleine zoogdieren zoals muizen vinden er een plekje om zich te verschuilen. Zo blijft deze oude stuwwal een bron van leven.

Door bos & heide

De Leuserheide en Den Treek zijn een uitgestrekt heide- en stuifzandgebied waar ook loof- en naaldbomen groeien. De groene route voert onder meer langs de Pyramide van Austerlitz en de Lourdesgrot.

Fietsroute: Leuserheide (33 kilometer)

Startpunt: Stationsweg 13C,
3972 KA Driebergen-Rijsenburg
Knooppuntenroute: 79 • 80 • 1 • 83 •
54 • 52 • 51 • 95 • 94 • 93 • 2 • 3 • 16
• 96 • 79

93 Den Treek

Aan de rand van het dichtbeboste gebied ten zuiden van Amersfoort ligt landgoed Den Treek, ooit een boerenhoeve en nu het grootste familieland-

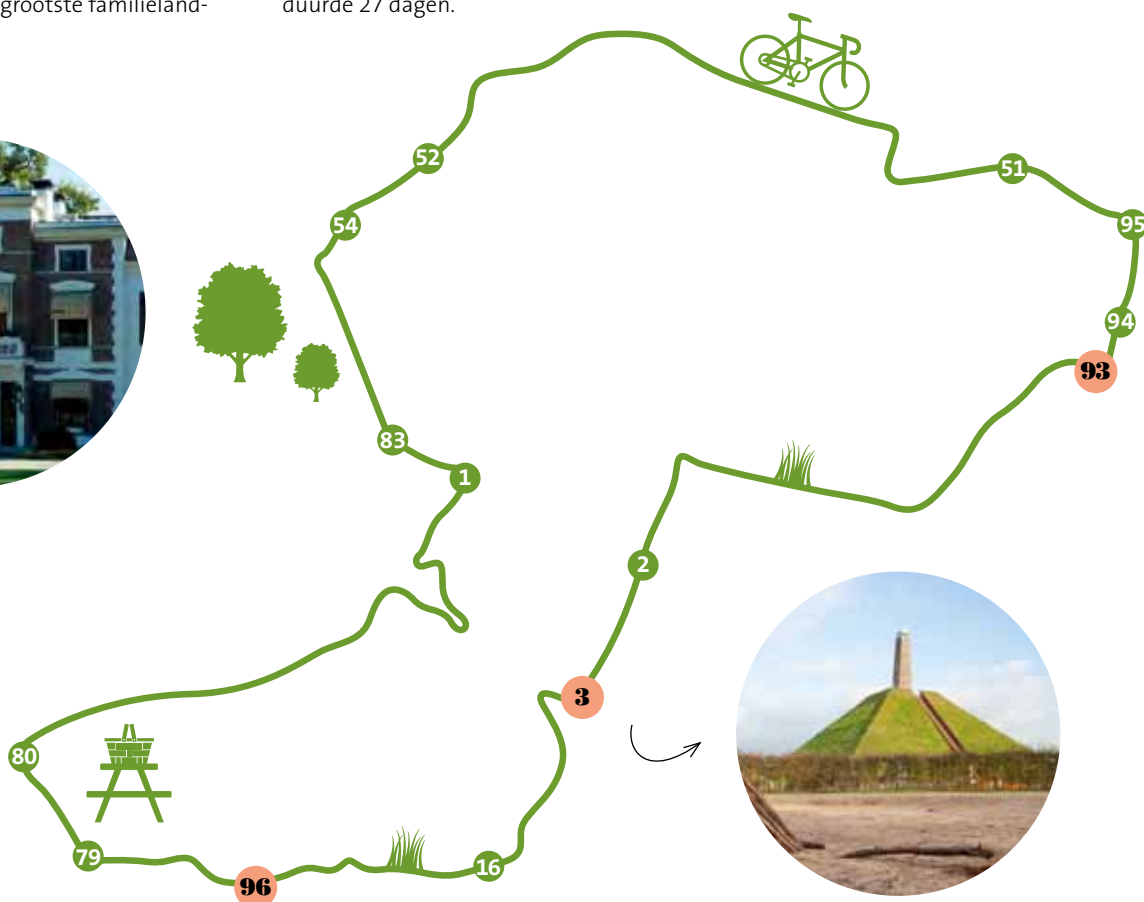
goed van Nederland. Het is niet meer te zien, maar Den Treek lag vroeger aan de rand van een groot heideveld.

3 Pyramide van Austerlitz

Deze 36 meter hoge heuvel werd in 1804 gebouwd onder leiding van generaal Auguste Marmont, als eer-betoon aan Napoleon. Marmont was in de buurt gelegerd en zette zijn manschappen aan het werk om verveling te voorkomen. De klus duurde 27 dagen.

96 Driebergen-Rijsenburg

Ongeveer 120 jaar geleden werd de Lourdesgrot in Driebergen gebouwd op het terrein van het voormalige groot-seminarie Rijsenburg. De opening van de grot is gericht naar Jeruzalem en ligt in een Engelse landschapstuin met daarin sprengen en watergangen die in 1790 gegraven zijn. Op het terrein is ook het waterpunt De Barmhartige Samaritaan te vinden en lichtfontein De Jacobs ladder.

Zeeland Land aan zee

Brede stranden,
wuiwend helmgras,
eindeloze
horizonten en
eigenlijk altijd
een windje. Hier
moet je zijn om
écht uit te waaien.

Het Verdronken Land van Saeftinghe

Een bezoek aan deze uitgestrekte brakwater-wildernis is een onvergetelijke ervaring. In het uitgestrekte oerlandschap zie en ruik je het ritme van het getij, de invloed van de zee en de Schelde.

Met zijn slikken, schorren en oude polders is Het Verdronken Land van Saeftinghe het grootste aaneengesloten 'natte' land van West-Europa. In de late middeleeuwen was het een gebied met welvarende polders, maar door stormvloedden gingen in de 14^e en de 16^e

eeuw grote stukken van het ingepolderde land verloren. In de 80-jarige oorlog werden ter verdediging van Antwerpen bovendien dijken doorgestoken. Het gebied kan dus met recht een Verdronken Land genoemd worden.

50.000 grauwe ganzen

In 1907 vond de laatste inpoldering plaats; daarbij ontstond de Hertogin Hedwigepolder, die grenst aan het zuidoostelijke deel van Saeftinghe. De begroeiing op het schor toont de invloed van het brakke vloedwater. Het plantje echt lepelblad is een van de bijzondere soorten die hier veel voorkomt, net als spiesmelde, gewone zoutmelde, zeeaster, heen, schorrezoutgras en strandkweek. In het oosten, waar de invloed van zoet water groter is, hebben zich rietvelden ontwikkeld.

Saeftinghe is heel vogelrijk. Er broeden duizenden kustvogels, zoals zilvermeeuwen en kokmeeuwen, visdiefjes en scholeksters. De rietvelden zijn belangrijke broedgebieden voor bedreigde vogelsoorten zoals het baardmannetje, de blauwborst, de rietzanger en de bruine kiekendief. In de nazomer verzamelen bruine kiekendieven uit het deltagebied zich hier en in de loop van het najaar trekken de meeste naar het zuiden. Saeftinghe is voor veel doortrekkende en overwinterende vogels van belang als pleisterplaats.

Pittige tocht

Het natuurgebied mag alleen onder leiding van een gids bezocht worden. Regelmatig zijn er excursies (kijk voor data op www.hetzeeuwselandschap.nl). Bij het gebied is een bezoekerscentrum, dat open is vanaf 1 mei. Een tocht door Het Verdronken Land van Saeftinghe is pittig, maar onvergetelijk. Ongeveer drie uur lang loodst een ervaren gids bezoekers door het grootste brakwaterschor van Europa. Kledingadvies: goed passende laarzen, op het weer afgestemde kleding én een set droge kleding voor na de tocht. www.saeftinghe.eu

Het Zwin, waar de zee het land ontmoet

Scholekster

Na een aantal grote overstromingen, eeuwen geleden, ontstond in Zeeuws-Vlaanderen een bijzonder natuurgebied.

Het Zwin, een natuurgebied met een grote verscheidenheid aan planten en dieren, is een slufte: een strandvlakte achter de duinen die in verbinding staat met de zee. Tweemaal per dag stroomt bij hoogtij een grote hoeveelheid zeewater het gebied binnen. Direct achter de geulmonding ligt zandstrand, meer naar binnen liggen duinen en schorren. Dankzij de afwisseling van zoet en zout kent het gebied een bijzondere plantengroei en is het een paradijs voor vogels.

Dichtslibgevaar

Het Zwin is ontstaan rond het begin van onze jaartelling en ligt grotendeels op Belgisch grondgebied. Als gevolg van de stijging van de zeespiegel brak het water door de duinenrij langs de Noordzeekust. In het achterland ontstond een wijdvertakt geulstelsel, waardoor steden als Damme, Sluis en Brugge bereikbaar werden voor de scheepvaart. Toen de geul ondieper werd en uiteindelijk onbevaarbaar, verloren deze steden hun handelspositie. Het Zwin wordt bedreigd door verzanding. Als niet wordt ingegrepen, zal de geul dichtslibben. De vlakte is gesloten bij springtij en stormweer, dan is het gevaarlijk. www.zwin.be/nl

Als niet wordt ingegrepen, zal de geul dichtslibben.

In de kazerne B&B De Passant - Breskens

In de vissersplaats Breskens runnen Eddy en Anitha in een oude marechausseekazerne een B&B met negen sfeervolle gastenkamers, allen voorzien van eigen badkamer. Een plek om te genieten van gastvrijheid, rust en een lekker ontbijt. Op loopafstand bevinden zich de vissers- en jachthaven en het strand. Maak een strandwandeling, een mooie fietstocht of bezoek een van de vele restaurants en cafés. Eddy is geboren en getogen in Zeeuws-Vlaanderen en weet veel van de omgeving. Anitha heeft jaren in Vlissingen en Middelburg gewoond en gewerkt en kan leuke tips geven voor de 'overkant'. Prijs: vanaf € 97.50 voor een tweepersoonskamer incl. ontbijt, excl. toeristenbelasting.

Dorpsstraat 74, 4511 EJ Breskens, (0117) 49 34 74, info@passantbreskens.nl, www.passantbreskens.nl

Hier aan de kust...

Je fietst langs de prachtige Noordzeekust en de Westerschelde met zijn indrukwekkende containerschepen. Genoeg gezellige dorpjes om even af te stappen en rond te kijken.

Fietsroute: Zeeland, Veere Noordzee en Westerscheldemonding (37,4 kilometer)

Startpunt: Parkeerplaats Vroondijk (Gem. Veere)

Knooppuntenroute: 27 • 16 • 14 • 10 • 40 • 41 • 43 • 12 • 11 • 13 • 15 • 20 • 22 • 26 • 27

14 Domburg

Deze badplaats heeft een lange kuurtraditie. In het begin van de 20e eeuw kwamen bovendien veel kunstenaars hier naartoe om inspiratie op te doen. Domburg is beroemd om het heldere licht.

40 Zoutelande

Van oudsher een boerendorp, nu een badplaats. Wordt ook wel de Zeeuwse Riviera genoemd.

12 Vliedberg 'De Hazenberg'

Vliedbergen zijn aarden heuvels die vanaf de 11^e eeuw werden aangelegd als woonheuvels. Later werd er vaak een verdedigingswerk op gebouwd, een zogeheten mottekasteel. Eind 12e eeuw telde Zeeland honderden vliedbergen; nu zijn er 40 over.

De Hazenberg is 7,8 meter hoog en heeft een doorsnede van ± 30 meter.

20 Oostkapelle

Museum Terra Maris is gevestigd in de voormalige orangerie van kasteel Westhove tussen Oostkapelle en Domburg. Een 2,5 hectare grote landschapstuin geeft een indruk van de verschillende soorten landschap in Zeeland.

Strand en zee B&B De Kersentuin - Nieuwliet

Gastvrijheid, rust en ruimte in Zeeuws-Vlaanderen, waar de zon de zee en het strand kust. De tijd lijkt hier langzamer te gaan... B&B De Kersentuin van Rineke Roelse is een ideale uitvalsbasis voor liefhebbers van fietsen, wandelen, strand, zee en cultuur. Er zijn twee gastenkamers of kies voor een verblijf in een comfortabel appartement, vakantiehuis of studio, met of zonder het heerlijke ontbijt. Rineke geeft graag informatie over de streek. De grote tuin is toegankelijk voor alle gasten en voor fietsen is er een overdekte stalling met oplaadpunten voor e-bikes. Prijs B&B: € 85.

Dorpsstraat 31, 4504 AG Nieuwliet, (0117) 37 15 73, kersentuin@zeelandnet.nl, www.kersentuin.com

B&B Uitwijk Koudekerke

In Koudekerke op Walcheren, nabij Middelburg en Veere, is in een voormalige school deze B&B gevestigd. De school is verbouwd met respect voor mens, natuur en milieu. Er zijn twee luxe gastenkamers, Strand en Zee, met eigen sanitair. Prijs: € 85 (1 persoon) tot € 98 (2 personen). Daarnaast is er een onlangs volledig gerenoveerde vakantiewoning (voor zes personen) te huur. De accommodatie is ook zakelijk te gebruiken, vergaderruimte beschikbaar. Ook geschikt voor rolstoelgebruikers. Te boeken via zeelandhome Uitwijk.

Middelburgsestraat 43, 4371 EP Koudekerke, (0118) 55 21 02, uitwijk@zeelandnet.nl, www.bedandbreakfast-uitwijk.nl

Rozenbottels

Walcheren omringd door water

Van strand tot stad

Ooit was Walcheren écht een eiland, nu is het een schiereiland, omringd door de Noordzee, de Westerschelde, de Oosterschelde en de Deltawerken. Behalve stranden en historische steden als Domburg, Middelburg, Vlissingen en Veere vind je op Walcheren prachtige natuur, waaronder natuurgebied Oranjezon en Het Zilveren Schor. www.zeeuwslandschap.nl

Wandelen in Oranjezon

Aan de noordwestkust tussen Oostkapelle en Vrouwenpolder, ligt natuurgebied Oranjezon. Wandelend richting zee kom je achtereenvolgens door bos, struweel en duingrasland. In augustus kun je er bramen, rozenbottels en vlierbessen plukken. Om het gebied te mogen betreden, is een entreebewijs nodig.

Het Zilveren Schor

Dit natuurgebied is ontstaan op de voormalige schorren bij Veere. Na de afsluiting in 1961 zijn ze drooggevallen en bebost. In de bossen komen reeën voor en in de polders kun je hazen spotten. In het struweel direct aan het Veerse Meer huizen 's zomers de bosrietzanger, de grasmus en kleine karekiet.

Machtig kasteel

Aan kasteel Westhove in Oostkapelle is het machtige verleden nog te zien. Ooit logeerde Floris V hier, net als Keizer Karel V, prins Willem V en, in 1894, koningin Emma met haar 13-jarige dochter Wilhelmina. Sindsdien had het kasteel meerdere bestemmingen, het was onder meer eigendom van een abdij en een herstellingsoord voor kinderen. Nu is er een jeugdherberg gevestigd. Achter het kasteel ligt een landschapstuin, onderdeel van museum Terra Maris. Hier zijn akker- en boerentuinen te zien, en alle Zeeuwse landschappen in het klein. www.terramaris.nl

Bloemenzee

In de middeleeuwen werden op de Kop van Walcheren bossen aangelegd, niet voor het mooi maar als voorraad brand- en timmerhout. Hierdoor ontstond een uniek landschap met zee, duinen en loofbos vlak naast elkaar. Rijke kooplieden wisten deze variatie naar waarde te schatten en bouwden er vanaf de 17e eeuw buitenhuizen met aangelegde parken waar nu in het voorjaar een tapijt van bloemen te zien is. Deze rij beboste buitenplaatsen heet De Manteling van Walcheren en je kunt er prachtig wandelen.

In augustus kun je hier bramen en vlierbessen plukken

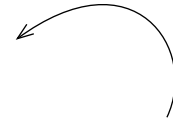
Met royale tuin B&B Bed & Brood - Veere

Ervaar de persoonlijke gastvrijheid van een B&B, gecombineerd met de kwaliteit van een hotel. In een monumentaal pand midden in historisch Veere zit de luxe B&B van gastvrouw Willy: twaalf ruime kamers waaronder een Love Suite en een familiekamer. Met een royale tuin, een gezellige living en een eigen parkeerplaats biedt Bed & Brood alles voor een lang weekend of een weekje Zeeland. Ook geschikt voor zakelijk verblijf en voor kleinschalige vergaderarrangementen. Veere is een prima uitvalsbasis voor fietsers en de stad heeft veel te bieden op het gebied van restaurants, musea en evenementen. Prijs: vanaf € 120. Kerkstraat 7, 4351 AK Veere, (0118) 50 20 81, www.bed-en-brood.nl

Aan de kade B&B Montancourt - Middelburg

Aan een van de mooiste kades in het centrum, vijf minuten lopen van het station, bevindt zich in een van de ruim 1200 rijksmonumenten van Middelburg de B&B van Wim en Silvia Koning. Overnachten kan in drie ruime, sfeervolle kamers die zijn ingericht met kunst en oog voor detail. Het koninklijke ontbijt wordt op de kamer geserveerd met zoveel mogelijk streek- en biologische producten. Via het souterrain kom je in de prachtige ommuurde stadstuin. Gasten kunnen gebruikmaken van de honesty bar en van twee gratis stadsfietsen. Gratis parkeerplaatsen op zeven minuten lopen aan de Oude Veerseweg of voor de deur betaald parkeren. Prijs: vanaf € 95 inclusief ontbijt. Rouaansekaai 21, 4331 HA Middelburg, 06-535 639 63, 06-514 943 88, bedbreakfastmontancourtmiddelburg.com

Wereldwonder

De Deltawerken werden gebouwd na de Watersnoodramp van 1953. Dit bouwwerk beschermt met name Zeeland, Zuid-Holland en Brabant tegen de zee. Het is zo imposant dat het wel een wereldwonder genoemd wordt. Bekijk het van binnen, terwijl het water onder je door raast.

www.neeltjans.nl

Ziendoen & beleven

WVV Zeeland

Zeeuws knopje

Hét Zeeuwse souvenir is de Zeeuwse knop. Deze knop (een grote bol met een ring van kleine bolletjes eromheen) werd vroeger als sierknoop gebruikt. Het knopje heeft een tweede leven gekregen als hanger en als ring, maar de vorm is nu zo populair dat je ook bakvormen, zeepjes en ornamenten in Zeeuwse knopvorm kunt kopen.

WVV Zeeland

Uit de schelp

Een hoogtepunt in Zeeland zijn de mosselvesten die elke zomer plaatsvinden in Bruinisse, Philippine, Yerseke en Zierikzee. Bezoekers kunnen dan mosselen eten voor een proefprijsje en meevaren op een mosselkotter. Dol op oesters? In de Oesterij in Yerseke kun je kijken én proeven. Of maak een afspraak voor een rondleiding. www.oesterij.nl

B&B Papillon Oost-Souburg

Tussen badplaats Vlissingen en de gezellige winkelstad Middelburg ligt Oost-Souburg, waar B&B Papillon te vinden is. De B&B beschikt over negen gastenkamers. Achter het pand ligt de ruime tuin waar zes tuinkamers aan grenzen. Alle kamers beschikken over een eigen badkamer met douche en toilet, koffie- en theevoorzieningen, een koelkast en magnetron en eigen terras. Het ontbijt wordt geserveerd in de knusse ontbijtruimte of, als het weer het toelaat, op het overdekte terras. Prijs: vanaf € 79 (€ 60 bij eenpersoonsgebruik, laagseizoen) en vanaf € 89 (bij tweepersoonsgebruik, hoogseizoen). Kanaalstraat 10, 4388 BL Oost-Souburg, (0118) 46 64 11 of 06-272 600 77, info@bbpapillon.nl, www.bbpapillon.nl

Op de heide in Drenthe

Je vindt er uitgestrekte heidevelden, zandduinen en moerassen, maar ook gezellige steden zoals Assen en Coevorden. En prehistorische hunebedden natuurlijk. Hoe kwamen die daar ook alweer?

Schaapje, schaapje...

Tussen Ruinen en de bossen van Dwingeloo gaat dagelijks een schaapskudde de heide op, samen met een herder en twee schaareshonden. De kudde zorgt dat het gebied op een natuurlijke manier in stand wordt gehouden. De kudde bestaat uit ongeveer driehonderd Drentse heideschape, herkenbaar aan

hun meerkleurige wol, lange staart en mooie hoorns. In juni worden de schape geschoren bij Bezoekerscentrum Dwingelderveld. Behalve schape grazen er ook runderen zoals Simmentalers en Blonde d'Aquitaines. Zij zoeken zelf hun weg door het gebied en scharrelen hun eigen kostje bij elkaar.

Nationaal Park Dwingelderveld

De heide op

Die eindeloze heide in Nationaal Park Dwingelderveld lijkt misschien wel puur natuur, maar is ontstaan door ingrijpen van de mens. En het schape.

Een adder die naast het fietspad ligt te zonnen, een kudde grazende schape, het geroffel van een specht, het intense paars van de heide... Je vindt het in Nationaal Park Dwingelderveld. Net als esdorpen en grafheuvels, vennetjes, vergezichten, besloten bospaden en sporen van eeuwenoude landbouwculturen. Eigenlijk is dit Drenthe in een notendop. Die grote, stille heide lijkt misschien puur natuur, maar

schijn bedriegt. Dit landschap is bijna meter voor meter door mensenhanden gemaakt. Het is ontstaan door de manier waarop hier sinds de prehistorie landbouw werd bedreven. Boeren lieten hun schape in de bossen grazen, waardoor vrijwel alle oorspronkelijke begroeiing verdween en de heide zich sterk uitbreidde. De bossen die er nu staan, zijn grotendeels in de vorige eeuw aangeplant voor de houtproductie. Als de natuur

haar gang kon gaan, zou de heide weer volgroeien met bomen. Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en enkele particuliere eigenaren doen er echter alles aan om het Dwingelderveld open te houden.

Nat houden

Bijna de helft van dit gebied bestaat uit natte heide. Deze is niet alleen prachtig om te zien – de afwisseling van bloeiende heide met zestig vennetjes is een lust voor het oog – maar ook rijk aan bijzonder leven. Er komen ruim dertig soorten libellen voor, dertig vlindersoorten, meer dan honderd soorten broedvogels en de drie in Nederland levende slangensoorten: de adder, de ringslang en de gladde slang.

De grootste bedreiging van het Dwingelderveld is verdroging. Toen grote delen van de heide met bomen werden beplant, werden in de lagere, natte

delen sloten gegraven voor de afwatering. Maar dat water is nu hard nodig. Want de vennetjes en planten als veenbies, veenpluis, zonnedauw, blauwe zegge en klokjesgentiaan kunnen niet zonder water. Om het gebied vochtiger te maken, moet de grondwaterstand omhoog. In de noordoosthoek van het Nationaal Park kapt Staatsbosbeheer nu tientallen hectares naaldbos.

De tussenliggende sloten worden opgevuld met leem en zand, zodat ze geen kostbaar water meer afvoeren. Zo'n kaalgeslagen bos ziet er niet fraai uit, maar op den duur komt het de natuur ten goede. Waar nu monotone rijen kaarsrechte naaldbomen staan, ontstaat straks een grillig mozaïek van bos, water, heide en veenplanten.

Zonnedauw

Sloten worden opgevuld met leem en zand, zodat ze geen water meer afvoeren

Goed begin

Bezoekerscentrum Dwingelderveld in Ruinen is een goed startpunt voor een ontdekkingstocht. Hier is volop informatie over het heidelandschap te vinden, er is een bloemen-, vlinder- en kruidentuin en het is het startpunt voor allerlei fiets- en wandelroutes. www.natuurmonumenten.nl/bezoekerscentrum-dwingelderveld

Over het Drentse platteland

Deze rit voert van Nieuweroord, ten oosten van Hogeveen, dwars over het Drentse platteland. Onder meer langs De Bente, een 200 jaar oude molen in Dalen. En door Coevorden, ooit een welvarende vestingstad.

Fietsroute: langs de enige vestingstad van Drenthe (55,4 kilometer)

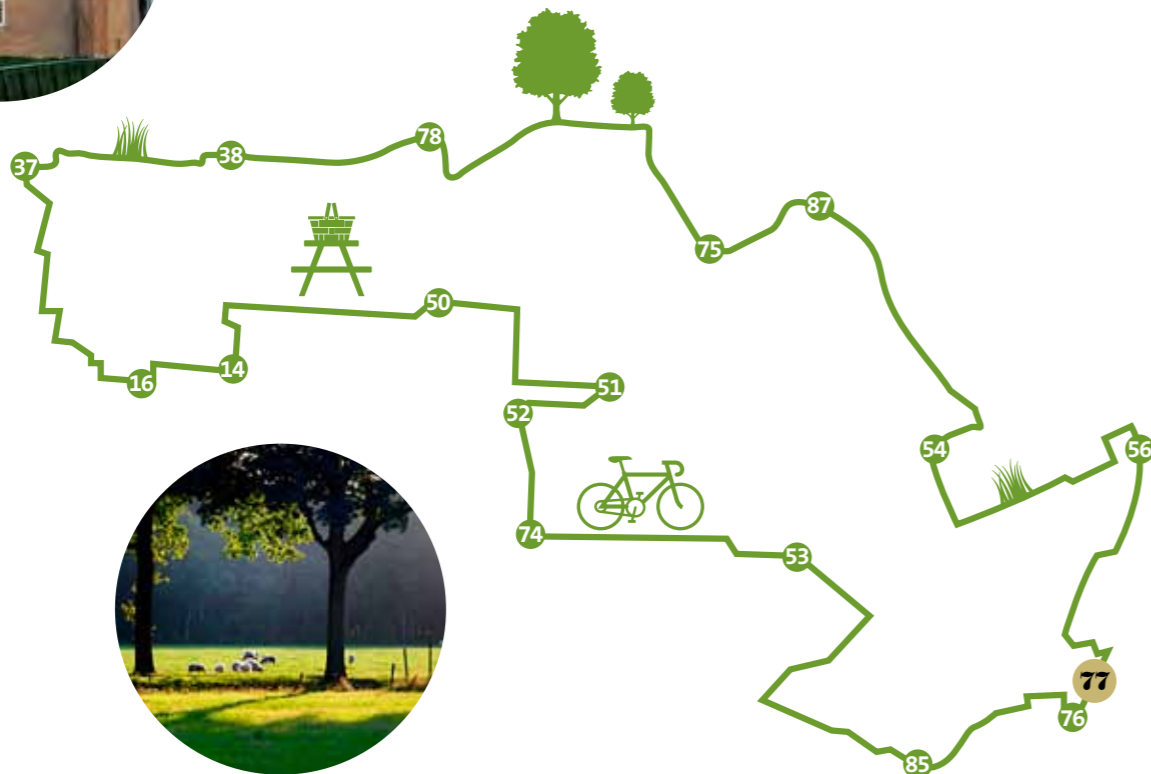
Startpunt: Hogeveense Vaart 51, Nieuweroord

Knooppuntroute: 38 • 78 • 75 • 87 • 54 • 56 • 77 • 76 • 85 • 53 • 74 • 52 • 51 • 50 • 14 • 16 • 37 • 38

77 Coevorden

Coevorden was vroeger een van de belangrijkste vestingsteden van Nederland. Dat was te danken aan de ligging. De eerste vermelding van de naam Coevorden dateert uit 1148. Op een oorkonde wordt gesproken over Coevoorde, een plaats waar boeren hun koeien door een doorwaadbare plek (voorde) in een rivier dreven. Coevorden lag strategisch op een zandrug in het uitgestrekte Boertanger Moeras. Iedereen die naar Overijssel, Drenthe, Groningen of Friesland wilde reizen, moest via Coevorden. Er was geen andere manier,

want bevonden zich gevaarlijke moerassen. Dit maakte Coevorden interessant voor generaals en kooplieden. En met hen kwamen ook de ambachtslieden, wetenschappers en kunstenaars. Coevorden werd daardoor een zeer welvarende vestingstad. De radiale stratenstructuur en de stervormige stadsgracht dateren uit eind 16^e, begin 17^e eeuw, toen de stad opnieuw werd opgebouwd na het Spaanse beleg. Het kasteel van Coevorden stamt uit de elfde eeuw en is tegenwoordig het enige kasteel in de provincie Drenthe. Er is nu een hotel in gevestigd.

Eindeloos relaxen B&B Kamer 7 - Diever

Net buiten Diever, grenzend aan Nationaal Park Drents-Friese Wold, ligt de B&B van Timo Lut en Ingrid Eradus. De vier sfeervolle gastenverblijven beschikken over een woon- en slaapkamer en een badkamer met ligbad en douche. Het vrijstaande gastenverblijf heeft een Finse sauna en duo-ligbad met whirlpool. In het hout gestookte buitenbad zijn gasten welkom om te relaxen. Het ontbijt wordt in het eigen verblijf geserveerd, en 's zomers op het terras. Timo en Ingrid stellen graag een diner, tapasmaaltijd, picknickmand of lunchpakket voor je samen. Verder onbeperkt koffie/thee, heerlijk geurende badolie en badjassen. Prijs: vanaf € 120 per nacht voor twee personen inclusief ontbijt.

Kalteren 7, 7981 LR Diever, (0521) 59 00 46. info@kamer7.nl, www.kamer7.nl

B&B Sleense Joffers Sleen

Een paradijsje in het Drentse landschap, heerlijk rustig gelegen. Het sfeervolle en comfortabele gastenverblijf heeft een eigen entree en is van alle gemakken voorzien. In het apart gelegen stookhuis wordt een uitgebreid ontbijt geserveerd, en op verzoek een voortreffelijk driegangenmenu. De weelderige tuin biedt diverse zitjes en prachtig uitzicht. Prijs: € 85 per nacht voor twee personen, minimaal twee overnachtingen. Diverse arrangementen mogelijk. Zetelvenweg 8, 7841 TD Sleen, (0591) 36 27 77, 06-418 335 01, bb@sleensejoffers.nl, www.sleensejoffers.nl

B&B Bij Saar Zwinderen

Op de deel waar vroeger de koeien liepen, zijn nu twee comfortabele gastenkamers gerealiseerd. Daarnaast is er een appartement met eigen keuken. Gastenkamers en appartement bevinden zich op de begane grond, hebben een eigen ingang en eigen badkamer. Het buitenverblijf heeft een gezellig zitgedeelte. Het ontbijt wordt op een afgesproken tijd op de kamer geserveerd, en bij mooi weer lekker buiten. In de omgeving kun je heerlijk fietsen en wandelen. Prijs: vanaf € 85. Toldijk 2, 7864 TL Zwinderen, 06-543 012 89, info@welkombijjaar.nl, www.welkombijjaar.nl

Vincent was here

Vincent van Gogh verbleef niet alleen in Zuid-Frankrijk, maar ook op het Drentse platteland. In 1883 woonde en werkte hij twee maanden in Veenoord/Nieuw-Amsterdam. Zijn doel: 'de echte mens' schilderen, zoals turfstekers. Zijn kamer in wat nu het Van Gogh Huis heet, is nog precies zoals toen hij er logeerde. In het Van Gogh Huis geven ze rondleidingen en lezingen over Vincents Drentse periode.

www.vangogh-drenthe.nl

102.000 sterren als herinnering

Vanuit Kamp Westerbork werden tijdens de Tweede Wereldoorlog ruim 100.000 Joden en Roma naar concentratie- en vernietigingskampen in Duitsland, Polen en Tsjechië gestuurd. De angst om op transport te gaan, beheerste het leven van de bewoners.

Naast de vaste tentoonstelling 'Durchgangslager Westerbork', vol persoonlijke verhalen, stelt het Herinneringscentrum exposities samen die de verschillende periodes in het kamp belichten.
www.kampwesterbork.nl

Op blote voeten

Schoenen en sokken uit, en lopen maar. Op het blotevoetenpad in Natuurpark Drents-Friese Wold bij Diever voel je zand tussen je tenen, koel water en zacht prikkende dennennaalden onder je voetzolen. Een interessante wandeling voor blote voeten, die waarschijnlijk zelden zo direct contact hebben met de aarde.

www.nationaalpark-drents-friese-wold.nl

Ziendoen & beleven

Net echt

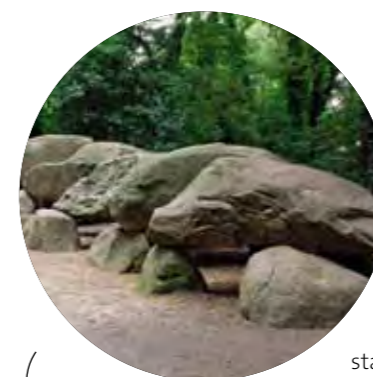
'De Nachtwacht' en 'Mona Lisa' hangen in de Museums Vledder in Vledder zonder toezicht op een zaal, je mag er zitten op Rietveldstoelen en 'De Denker' van Rodin over zijn bol aaien. Want al deze kunstwerken zijn vervalsingen. Tijdens rondleidingen vertellen deskundigen het verhaal erachter - met knipoog.
www.museums-vledder.nl

Sake Elzinga

In het poppenhuis

In de 18e eeuw waren poppenhuizen geen speelgoed, maar een hobby van rijke dames. Het was een mooie manier om het leven van voorname families op schaal laten zien. Het Ontvangershuis in het Drents Museum in Assen is het decor van Het Grootste Poppenhuis van Nederland. Actrice Liz Snoijink speelt de eigenares en brengt de bewoners tot 'leven'. Je waant je in het Drenthe van weleer, toen pruiken in de mode waren en er geen elektriciteit was. In elke ruimte is iets te beleven. Luister bijvoorbeeld naar een voordracht en ruik het versgebakken brood in de keuken.
www.drentsmuseum.nl

Hunebedden: symbool van Drenthe

In Borger is de grootste hunebed van Nederland te vinden. Hunebedden, ook wel ganggraven genoemd, zijn hét symbool van de provincie Drenthe. Ze werden 5000 jaar geleden door boerenstammen gebouwd. De stenen kunnen meer dan 20 ton per stuk wegen. Ontdek de geschiedenis van de hunebedden en klim in deze verbazingwekkende ganggraven. Het Hunebedcentrum Borger informeert over de rijke geschiedenis van de stammen en de graven.
www.hunebedcentrum.eu

Veenloopcentrum Weiteveen

Wandelen in Het Bargerveen o.l.v. een gids is een ideale activiteit voor families, personeelsverenigingen en andere groepen. Veenwandelaars kunnen overnachten in de B&B-accommodatie, gevestigd op de eerste verdieping van de voormalige pastorie van de R.K. Kerk. Hier zijn vier kamers met eigen douche en toilet. Het ontbijt wordt geserveerd in het bruine café. De accommodatie ligt aan de wandelroute Noaberpad. Prijs: € 72 (€ 41 voor eenpersoonskamer). Zusterweg 17, 7765 AX Weiteveen, (0524) 54 14 58, info@veenloopcentrum.nl, www.veenloopcentrum.nl

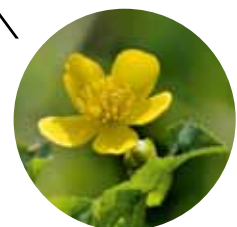

Drentsche Aa

Op zoek naar een eeuwenoude beek

De Drentsche Aa slingert zich door een landschap dat er nog bijna net zo uitziet als begin vorige eeuw.

Dotterbloem

Brede
Orchis

Hooilanden, houtwallen, heidevelden, zandverstuivingen en esdorpen met kronkelende beekjes... Het gebied rond de Drentsche Aa is het laatste gave beekdallandschap in Nederland.

De beekdalen zijn verbonden met omliggende hogere gronden, essen geheten. Samen met de dorpen vormen ze het karakteristieke esdorpenlandschap. De combinatie van dorp, es en beekdal is op verschillende plaatsen duidelijk herkenbaar, bijvoorbeeld bij Anderen, Anloo, Gasteren en Balloo. De dorpen met hun Saksische boerderijen rond de brink, de hooilanden in het beekdal, de houtwallen, essen, heide en de bossen tonen Drenthe op zijn best.

Voor de mest

Het esdorpenlandschap ontstond door de manier waarop vanaf de middeleeuwen tot eind 19e eeuw landbouw werd bedreven. Boeren bouwden hun huizen op de overgang tussen beekdalgrond en de hoge zandrug waarop de es (het akkerland) werd aangelegd. Om de akkers vruchtbaar te houden, was mest nodig. Hiervoor zorgden de schapen, die overdag op de heide graasden en 's nachts mest produceerden. De natte graslanden in het beekdal leverden hooi als wintervoer voor de dieren. De komst van kunstmest verstoortte dit evenwicht en de rol van het schaap raakte uitgespeeld. Rond de vorige eeuwwisseling bereikte de plantenrijkdom op de hooilanden een hoogtepunt. Mest werd niet meer gebruikt en de boeren maaiden maar eens per jaar. Met deze aanpak probeert Staatsbosbeheer nu die plantenrijkdom terug te krijgen. Want hoe voedselarmer de grond, des te uitbundiger de plantengroei. Daarbij komt dat de Drentsche Aa met name door kwelwater wordt gevoed, wat ook voor een bijzondere plantengroei zorgt.

Zoekplaatje

Op een plattegrond zoeken naar de naam Drentsche Aa heeft weinig zin. Op het zandplateau van Midden-Drenthe ontspringen verschillende beeklopen, waar zich steeds nieuwe zijtakken bij voegen. De beken dragen de namen van de dorpen waar ze langs stromen. Zo verandert Deurzerdiep in Looner Diep en vervolgens in Taarlose Diep. Pas als alle beekjes zijn samengevoegd, vlak voor de grens met Groningen, verschijnt de naam Drentsche Aa op de kaart.

A large wooden sailing ship with white sails is shown on the sea. The ship is a three-masted vessel, likely a traditional Dutch sailing ship, with its sails fully deployed. The water is a deep blue, and the sky is a clear, light blue. The ship is positioned in the lower-left quadrant of the frame, moving towards the right. The overall scene is serene and evokes a sense of maritime adventure and tranquility.

Friesland Rust en ruimte

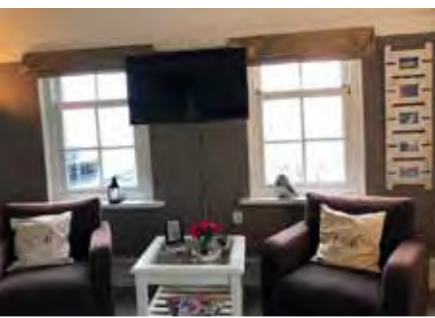
Of je nu houdt van water of van bos, of je wilt wandelen, fietsen of varen, het kan in Friesland. Het ene vergezicht is nog niet verdwenen of er verschijnt alweer een pittoresk dorp aan de horizon. Waar zullen we vanavond eens overnachten?

Paradijs voor rustzoekers en natuurliefhebbers

B&B Wellness Allingastate

Het duurde tien jaar voordat Pauline en René uit Brabant dit romantische kasteeltje in Zuidwest-Friesland vonden, vlak bij Makkum aan het IJsselmeer. Een ideale plek voor hun B&B.

Pauline en René sprongen een gat in de lucht toen Landgoed Allingastate hen vijf jaar geleden gegund werd. Begrijpelijk, want alles hier ademt romantiek en historie. Zodra je de indrukwekkende oprijlaan met bomenrij oprijdt, voelt het alsof je teruggaat in de tijd. Het landgoed heeft meerdere bestemmingen gehad, maar was behoorlijk vervallen geraakt. De nieuwe trotse eigenaars moesten dan ook flink aan de slag met een grootscheepse verbouwing. Na twee jaar was het kasteeltje in oude glorie hersteld en het koetshuis opgeknapt. Ook het park met boomgaard staat er weer prachtig bij.

Gedeeld geluk

Pauline en René wilden deze mooie plek graag met anderen delen. Daarom realiseerden ze

op het landgoed twee vrij gelegen wellness-gastenverblijven. Beide verblijven beschikken over een eigen keuken en badkamer en een privé-terras met jacuzzi waarin je kunt ontspannen en meteen kunt genieten van het weidse uitzicht.

Dit deel van Friesland is prachtig met veel weilanden, meren en het IJsselmeerstrand in Makkum op 3 kilometer afstand. Het sprookjesachtige Landgoed Allingastate in Allingawier is dan ook een paradijs voor rustzoekers en natuurliefhebbers.

Picknickmand vol lekkers

Voor het ontbijt hoeft je de deur niet uit, want de gastvrouw brengt elke morgen een picknickmand vol lekkers om de dag goed te beginnen. Zo maakt de combinatie van Brabantse gezelligheid en Friese natuur en cultuur je verblijf hier tot een unieke belevenis.

Gemiddelde prijs per nacht € 130,00 voor 2 personen incl. ontbijt.
Meerweg 3, 8758 LC Allingawier, 06-225 432 04,
info@allingastate.nl, www.allingastate.nl

Beide gastenverblijven beschikken over een privé-terras met jacuzzi

Kijk maar naar de gevels: zo rijk was dit stadje ooit

Historisch Workum

Workum is misschien wel de meest pittoreske van de beroemde Friese elf steden. Dankzij de havenverbinding met de Zuiderzee ontstond hier in de 16e en 17e eeuw veel industriële bedrijvigheid: scheepsbouw, zeilmakerijen, weverijen en spinnerijen. Dat er veel geld werd verdiend, is nog steeds te zien aan de panden uit die tijd, zoals het monumentale Waaggebouw uit 1650 en de huizen met bijzondere gevels en ornamenten.

De lompenboer die kunstschilder werd

“Wat als oud vuil is afgedankt, verandert in iets dat kan ontroeren. De mensen herkennen zich in mijn schilderijen en vinden zichzelf erin terug,” aldus Jopie Huisman (1922-2000). Deze voormalige lompenboer en handelaar in oud ijzer leerde zichzelf schilderen. Zijn stillevens, vaak afbeeldingen van zijn eigen lom-

pen, tonen het alledaagse en de armoede. De combinatie van zijn techniek en het indringende verhaal achter zijn werk spreekt veel mensen aan. In zijn geboorteplaats Workum is een museum aan hem gewijd.
www.jopiehuismanmuseum.nl

Zandplaten & visdiefjes

Aan de rand van het IJsselmeer ligt het ongerepte natuurgebied de Workumerwaard, een voormalige zandplaat in de Zuiderzee. Langs de buitenrand liggen zeven schelpenbanken met daartussen zandplaten. Op de banken komen kokmeeuwen en visdiefjes voor, maar ook grutto, kluut en bontnekeplevier vinden hier een plekje. Achter de schelpenbanken liggen de graslanden waar bijzondere planten groeien, zoals het melkkruid, de zilte waterranonkel en de aardbeiklaver. Dit gebied is alleen onder begeleiding te bezoeken.
www.itfryskegea.nl

De schuwe das laat zich alleen 's nachts zien.

Vogelparadijs Gaasterland

De streek Gaasterland, in het zuidwesten van Friesland, is een buitenbeentje. Het landschap is er glooiend, wat verder weinig voorkomt in deze provincie. De vele bossen zijn in de 17e eeuw aangelegd door grondeigenaren die zoveel land bezaten dat ze wel een stuk wilden bebossen. Het gebied bestaat uit het Rijsterbos, het Coehoornbos bij Wyckel, het Lycklamabos, de Elfbergen, het Jolderenbosch en de Bremer Wildernis. In het voorjaar buitelen de Kieviten en grutto's boven de weilanden en 's winters grazen er tienduizenden ganzen. De IJsselmeerdijk bij Mokkebank biedt in het vroege voorjaar prachtig zicht op kluten, lepelaars en kemp-hanen. Gaasterland herbergt bovendien zo'n twintig bewoonde dassenburchten, verscholen in de bosranden en houtwallen.

Vredestempel in het bos

In het Rijsterbos zijn diverse historische objecten te vinden, zoals een steenkist, een grafveldje uit de 14e eeuw, de slot-tuin en het vredestempeltje dat na de Franse tijd in 1814 werd gebouwd als teken dat de vrede in Europa was wedergekeerd.

Met dank aan de gletsjers

Het heuvelachtig landschap is ooit ontstaan door gletsjers. Ze stuwden de grond op tot keileemruggen (gaasten), overdekt met een laag zand. Het hoogste punt van Gaasterland is +12,70 NAP en ligt vlak bij Oudemirdum. Hiervandaan heb je een magnifiek uitzicht over land en 'zee': het IJsselmeer. Er zijn maar liefst drie kliffen. Het Rode Klif nabij Skarl is het hoogste. Vanuit het Rijsterbos loop je zo naar het IJsselmeerstrand en het Mirnserklif, Het Oudemirdumerklif ligt ten zuiden van Oudemirdum. Bovenaan is het uitzicht over het IJsselmeer schitterend. Het klif is ongeveer zes meter hoog.

www.staatsbosbeheer.nl/natuurgebieden/gaasterland

De Alde Feanen is een wereld in groen en blauw

Midden in de driehoek Leeuwarden, Heerenveen en Drachten ligt het laagveenmoeras De Alde Feanen (De Oude Venen). De rietlanden en petgaten (langgerekte veenplassen) herinneren aan de tijd dat hier turf werd gestoken. Toen al het veen aangesneden was, kon de natuur haar gang gaan. Maar de mens kwam terug en begon delen van het natte land in te polderen voor de landbouw. Vanaf de jaren negentig werd er opnieuw ingegrepen. Door hier en daar nieuwe petgaten te graven, vervuild water buiten het gebied te houden en sloten te dempen, kan de natuur zich verder ontwikkelen.

Subtiel evenwicht

Het resultaat mag er zijn: een wereld in groen en blauw, met uitgestrekte polders, plassen met rietgedekte huisjes aan de oevers, vaarten vol waterlelies en kreekjes in het groen. Het gebied trekt meer dan honderd verschillende soorten broedvogels aan, zoals aalscholvers, lepelaars, bruine kiekendieven, baardmannetjes en blauwborstjes. Ook op plantengebied grossiert De Alde Feanen in hoge aantallen: er groeien ruim vierhonderd soorten.

Rustig peddelen

Je kunt hier prachtig wandelen en fietsen, maar wie écht het hart van De Alde Feanen wil ontdekken, inclusief de petgaten, moet eigenlijk een kano huren. Rustig peddelend laat de natuur zich hier het best ontdekken.

www.np-aldefeanen.nl

Het hart van dit gebied ontdek je in een bootje

Optimaal genieten B&B Rijsterbosch - Rijs

Overnachten in een monumentaal landhuis in Zuidwest Friesland, dicht bij het IJsselmeer en met het Rijsterbos als achtertuin. Een perfecte uitvalsbasis voor wandelingen of een fietstocht. De drie gastenkamers zijn ruim en sfeervol ingericht, hebben allen een eigen badkamer en prachtig uitzicht. In de ochtend wordt een heerlijk ontbijt geserveerd. Wie wil, kan in het bijbehorende pannenkoekenrestaurant lunch en/of diner gebruiken. Informeer naar de speciale arrangementen. Prijs: vanaf € 95. Alleen volwassenen. Extra: verhuur sloepen, fietsen en e-bikes. Marderleane 2, 8572 WG Rijs, (0514) 85 51 00, 06-371 941 06, info@rijsterbosch.nl, www.rijsterbosch.nl

Stijlvol verblijf B&B Herberg Het Rechthuis - Rinsumageast

Het Rechthuis, een rijksmonument uit 1650, is de trots van Rinsumageast. Dit Friese dorp ligt aan de rand van de Noardlike Fryske Wâlden, dus er zijn mooie fiets- en wandelroutes in de buurt. Het pand heeft zijn naam te danken aan de tijd dat het dienst deed als herberg én gemeentehuis, waar destijds ook recht werd gesproken. Na een renovatie is Het Rechthuis weer open als B&B, trouwlocatie, kleintheater en voor exposities. Er zijn twee tweepersoonskamers (waarvan één bruidssuite) en twee familiekamers. Alle kamers zijn stijlvol ingericht en beschikken over een eigen badkamer. Ontbijt met verse producten. Prijs: vanaf € 85. Rjochthusstrjitte 1, 9105 KH Rinsumageast, (0511) 22 79 28, info@herberghetrechthuis.nl, www.herberghetrechthuis.nl

Van dorp naar dorp

Friese dorpjes zijn knus en gezellig. Maak tijdens de fietstocht zeker even een tussenstop bij een plaatselijke bakker voor echt Fries suikerbrood. Lekker voor onderweg én voor thuis. Misschien maar meteen twee stuks kopen?

Fietsroute: Friese meren en dorpjes (67 kilometer)

Startpunt: kruising/rotonde Ypecolsga-Indijk, Woudsend
Knooppuntroute: 40 • 39 • 29 • 28 • 27 • 26 • 25 • 24 • 22 • 23 • 16 • 17 • 14 • 13 • 7 • 8 • 10 • 11 • 94 • 95 • 96 • 19 • 20 • 22 • 17 • 4 • 6 • 16 • 15 • 31 • 32 • 38 • 35 • 36 • 54 • 41 • 40

40 Woudsend

Dit dorp ligt tussen het Heegermeer en het Slotermeer. Je vindt er gerestaureerde historische panden en

steegjes met verrassende doorkijkjes. Hier is ook de oudste korenmolen van Friesland, Het Lam, waar koren en graan nog ambachtelijk worden gemalen.

29 Balk

Aan weerszijden van kanaaltje de Luts staan panden die in de 18e eeuw zijn gebouwd door boterhandelaren. Ornamenten op de gevels, zoals botervaten en de boor waarmee monsters werden getrokken, verwijzen daarnaar.

22 23 Oudemirdum

Het Oudemirdumer Klif is het restant van een gletsjertong uit de voorlaatste ijstijd, de Saale-ijstijd genoemd. Geniet van een boerenroomijsje op het erf van ijsboerderij De Bûterkamp.

17 14 Rijs

Het Rijsterbos, aangelegd in de 17e eeuw, is een prachtig wandelbos dat is aangelegd in barokstijl: lange, rechte lanen en dwarslanen.

96 Hindeloopen

Dit pittoreske stadje aan het IJsselmeer is een van de beroemde Elf Steden. Typend zijn de vele houten bruggetjes. In het Eerste Friese Schaatsmuseum hebben ze de grootste collectie schaatsen en sleeën ter wereld, en is de complete geschiedenis van de Elfstedentocht vastgelegd.

17 Workum

Ook een van de Friese Elf Steden. De gevels van de pandjes geven een prachtig overzicht van diverse bouwstijlen door de eeuwen heen.

36 Heeg

Vroeger wat Heeg vooral bekend door de internationale palinghandel. Niet alleen watersporters, maar ook wandelaars en fietsers komen hier volop aan hun trekken.

Knallende kurken

De Frysling is de wijngaard van de familie Broersma. Op 1,5 hectare grond verbouwen ze zes druivenrassen (4700 stokken). In de wijnkelders ligt eigen wijn én de Friese champagne brúswyn. In het proeflokaal kun je de wijnen proeven. Ook wandelen tussen de wijnranken is mogelijk, op eigen houtje of onder begeleiding.
www.frysling.nl

Fruit & kruiden

De grootste collectie geneeskrachtige kruiden van West-Europa groeit in De Kruidhof in Buitenpost. Daarnaast zijn er sierplanten én eetbare planten te bewonderen. In de keukenkruidentuin geurt het naar salie, tijm en lavendel en in de fruithof groeien allerlei fruitrassen. Open vanaf 1 april tot en met 7 oktober
www.dekruidhof.nl

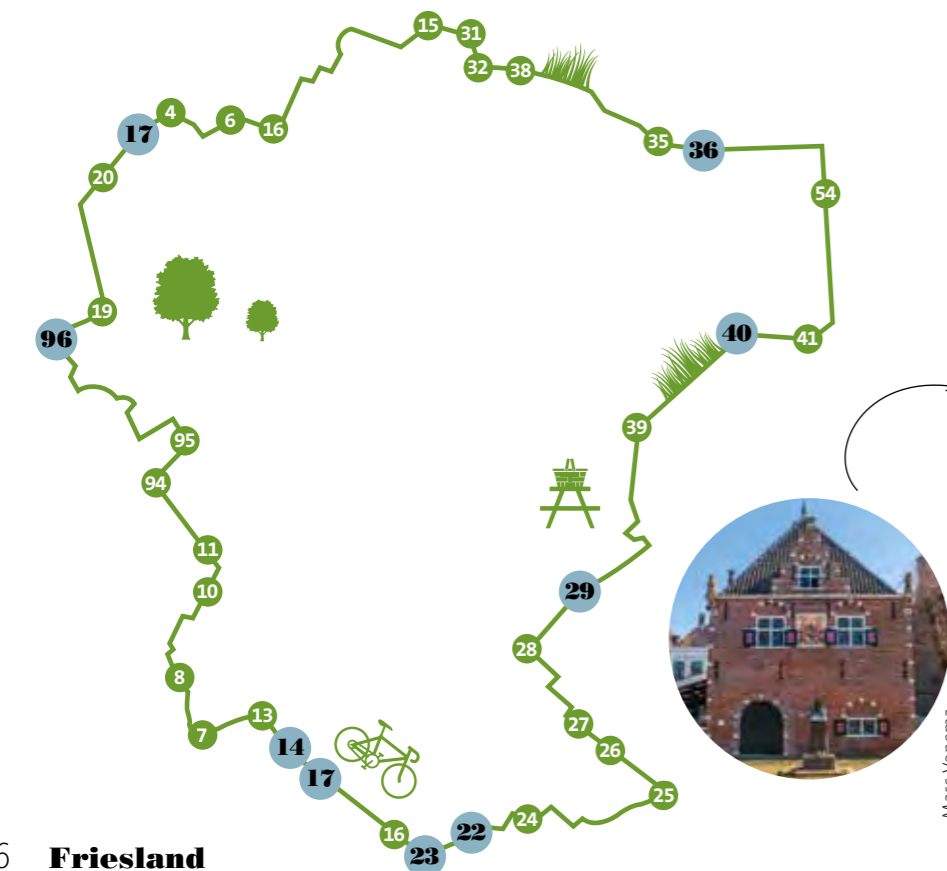
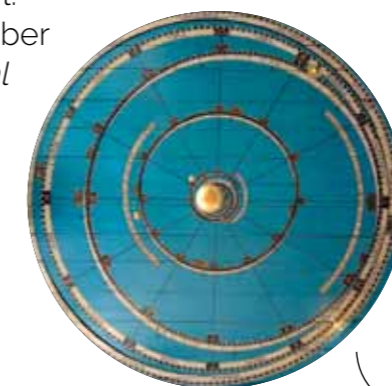

De kunst van aardewerk

In een gerestaureerd pandje, midden in het centrum van Workum, is Pottenbakkerij Kunst gevestigd. Hier maken ze onder meer Fries kerfsnee aardewerk: na een korte droogperiode worden in de nog zachte klei motieven uitgesneden. Verder worden in het atelier wandborden, tegels en vazen beschilderd.
www.kunstaardewerk.nl

Planetarium aan de gracht

Aan het plafond van de woonkamer van een grachtenpand in Franeker bevindt zich het oudste nog werkende planetarium ter wereld. Dit model werd tussen 1774 en 1781 gebouwd door de Friese wolammer Eise Eisinga. Het uurwerk beweegt door middel van een indrukwekkend raderwerk van hoepels en schijven, met tienduizend met de hand gesmede spijkers als tanden.
www.planetarium-friesland.nl

Marc Venema

Wistjedaat...

...de Friese taal meer dan 1500 jaar oud is en officieel erkend wordt als tweede rijkstaal van Nederland?

...aan de eerste Elfstedentocht, in 1909, niet meer dan 23 schaatsers deelnamen?

...er begin 19e eeuw meer dan 2400 molens stonden in Friesland, die werden gebruikt om graan te malen, olie te persen, hout te zagen of water te verplaatsen? Nu zijn er nog zo'n 130 werkende molens.

...in de middeleeuwen Friesland zich uitstreckte van de Belgische kust tot aan de rivier de Weser in Duitsland?

...sinds 1994 Friesland officieel Fryslân heet, maar dat buiten de provincie eigenlijk niemand die naam gebruikt?

...Beerenburg (met een dubbele e) de Amsterdamse variant is van het Friese kruidendrankje Berenburg?

...kaatsen een Friese balsport is? De kaatsbal is gemaakt van leer en gevuld met koeienhaar.

Oppe Klincke Franeker/Dongjum

Wie aan Friesland denkt, denkt aan de beroemde elf steden, aan de Waddenzee en aan uitgestrekte landschappen. Op deze eeuwenoude kop-hals-rompboerderij, gelegen tussen de aardappel- en korenvelden aan de rand van Franeker, is dit allemaal binnen bereik. Geniet van het uitzicht over de landerijen en ontdek de mooiste plekjes van Friesland. Overnachten kan in één van de sfeervol ingerichte appartementen. Prijs: vanaf € 75 per nacht.

Franekerweg 6, 8808 HA Dongjum, (0517) 39 43 42,
info@oppeklincke.nl, www.oppeklincke.nl

Gelderland Pluk de dag

Zelf fruit plukken
in de Betuwe,
wandelen door het
coulisselandschap van
de Achterhoek
en schelpen kijken
op de Veluwe... Je
zou kunnen zeggen
dat Gelderland drie
provincies ineen is.

Elke muur een eigen verhaal

B&B Johannesberg in Oldebroek

In 2013 hing melkveehouder Dirk Hop zijn melkkruk aan de wilgen. Voor zijn vrouw Marianne een mooi moment om op zoek te gaan naar een geschikt pand en samen een B&B te beginnen.

Ze vonden de perfecte locatie in Oldebroek, dicht bij het vestingstadje Elburg. Johannesberg is een monumentaal herenhuis uit 1894, een heerlijk landelijke plek en ideaal om gasten te ontvangen. Sinds 2016 runnen Dirk en Marianne hier dan ook met veel plezier hun B&B.

Muurschilderingen

Op het erf is een nieuw maar rustiek gebouw geplaatst met gastenkamers die stuk voor stuk een weids uitzicht over de weilanden hebben. Heel fijn, want de zonsopkomst is hier een lust voor het oog. Bijzonder is dat in elke kamer een muurschildering is aangebracht. Naar deze afbeeldingen zijn de kamers genoemd: Botter, Dakota, Tractor en Racewagen. Alle kamers zijn ingericht met een tweepersoonsbed, een zitje en een tv, ze hebben allemaal wifi, een moderne badkamer en een veranda.

De gastenkamers zijn gevestigd in een rustiek gebouw op eigen erf

Familiekamer De Rode Klaver is geschikt voor vier personen en heeft behalve alle eerdergenoemde faciliteiten ook een eigen keuken en zitkamer.

Ontbijt op de veranda

Op Johannesberg staat genieten centraal. Dan mag een goed ontbijt natuurlijk niet ontbreken, en daar zit elke dag een lekkere verrassing bij. Het ontbijt wordt geserveerd in de ontbijtkamer of op het terras. Afhalen is ook mogelijk, zodat je bijvoorbeeld kunt ontbijten op je eigen veranda met een prachtig uitzicht. Gasten die 's avonds zelf willen koken, kunnen gebruikmaken van de ruime keuken.

Ontdek de Veluwe

Vanaf B&B Johannesberg kun je allerlei mooie fiets- en wandeltochten maken. Marianne heeft hiervoor een aantal routes klaarliggen. Ook leuk: huur een oldtimer en ga op ontdekkingsstocht over de Veluwe. Er is ontzettend veel te zien en te beleven in deze omgeving. Wil je meer weten en foto's zien? Kijk dan op de website, op Instagram (@bbjohannesberg) en op Facebook (www.facebook.com/bbjohannesberg).

Zuiderzeestraatweg 11, 8096 BC Oldebroek, 06-512 624 57, info@johannesberg.nl, prijzen en arrangementen op www.johannesberg.nl

Hijs de zeilen in Elburg

Vestingstadje Elburg is in de oude kern nog steeds een vissersplaats. Botters, bonzen en pluten (benamingen van schepen), de vissers en hun netten, ze bepaalden lange tijd het straatbeeld. Door de afsluiting van de Zuiderzee en later de inpoldering verdween de visserij. Maar Elburg, nu gelegen aan het Veluwemeer, heeft nog steeds een historische bottervloot. Bij de oude Bottermuseumwerf De Hellege kun je alles te weten komen over hoe botters werden gebouwd. Ook leuk: meevaren op een van de botters, waar je zelf de zeilen hijst of aan het roer staat. www.botterselburg.nl

Tussen de koeien

Wandelen door de weilanden, over landgoederen, enken en zandverstuivingen? In het mooie buitengebied van Oldebroek ligt klompenpad Het Vreepad. De afwisselende route voert over hekjes en spannende bruggetjes, en soms moet je je een weg banen dwars door een kudde koeien heen. Boerderijmuseum De Bovenstreek is het begin- en eindpunt van dit klompenpad. Klompen aan, rugzak over de schouders en op pad! www.klompenpaden.nl

Nét even anders: De Hoge Veluwe

Niet alleen de natuur maakt indruk in Nationaal Park De Hoge Veluwe, al zijn de bossen en heidevelden prachtig. Ook liefhebbers van cultuur en architectuur komen hier aan hun trekken.

De Hoge Veluwe heeft een andere ontstaansgeschiedenis dan andere nationale parken. Het park was de droom van Anton en Helene Kröller-Müller, een steenrijk echtpaar dat in het begin van de vorige eeuw leefde. Anton hield van jagen; voor zijn hobby kocht hij grote delen van de Veluwe op. Helene's leven stond in het teken van kunst, zij gebruikte het jachtgoed om een almaar uitdijende collectie kunstwerken onder te brengen.

Edelherten onderweg

Het natuurpark geldt als een van de 'gaafste' natuurgebieden van Nederland. Doordat het van meet af aan als één geheel werd beheerd, raakte het niet versnipperd - een lot dat veel andere delen van de Veluwe wel trof. Dankzij de omvang (De Hoge Veluwe is met 5500 ha een van de grootste nationale parken in ons land) is er voldoende ruimte en eten voor groot wild zoals edelherten en wilde zwijnen. Ongehinderd trekken zij door de bossen, over heidevelden en stuifzandvlakten.

Kunst in zicht

Dankzij de verzamelwoede van Helene herbergt het Kröller-Müller Museum een wereldberoemde verzameling van beeldende kunst voornamelijk uit

Het Kröller-Müller Museum

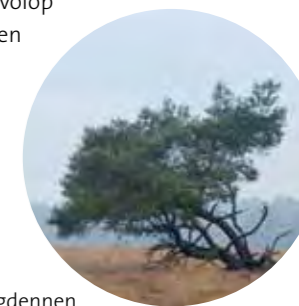

de 19^e en 20^e eeuw. Naast schilderijen van Vincent van Gogh zijn er werken van Picasso, Mondriaan en Seurat te bewonderen. Al net zo uniek is de beeldentuin naast het museum – een van de grootste van Europa – die een overzicht toont van ontwikkelingen in de beeldhouwkunst vanaf eind 19^e eeuw. Helene gaf ook om architectuur. Zo trok zij de beroemde architect Berlage aan om het buitenverblijf van de familie te ontwerpen: Jachthuis St. Hubertus. Nog altijd vormen natuur, kunst en architectuur op De Hoge Veluwe een stevige drie-eenheid.

Onwaarschijnlijke takken

Op de open vlaktes is een hoofdrol weggelegd voor de vliegdennen. Doordat deze bomen hier volop de ruimte hebben, heeft de wind hun takken in de meest onwaarschijnlijke bochten kunnen krommen. Samen met het andere rijke natuurleven, zoals de beroemde wilde zwijnen, maken zij van de droom van een echtpaar een droom van een natuurgebied.

www.hogeveluwe.nl

Vliegdennen

Vorstelijk logeren B&B Landgoed Matanze - Terwolde

In een inspirerende en rustgevende omgeving is de voormalige dienstwoning van landgoed De Matanze een ideale locatie om te logeren én te vergaderen. Er zijn vier ruime logeervertrekken voor elk twee personen. De jachtkamer (met bedstee) is ingericht in klassieke stijl met authentieke jachttrofeeën. Logeerkamer 2 biedt uitzicht over de hertenweide. Kamer 3 ligt romantisch onder de dakspanten en kamer 4 (op de begane grond) heeft direct toegang tot het ruime, zonnige terras. Beneden is een lounge met houtkachel, een lichte vergaderruimte, een gezellige woonkeuken en een riant privéterras. Bij het landgoed hoort een park dat is aangelegd in Engelse landschapsstijl met daarin een unieke heksenkring met vuurplaats, een 6 holes golfbaan en een hottub. Prijs: vanaf € 145. Deventerweg 10, 7396 AX Terwolde, (0571) 29 26 20, www.matanze.nl

Snoepen van Arnhemse meisjes

Deze ovale, hardgebakken koekjes van bladerdeeg zijn rijkelijk bestrooid met suiker. Schrijver Roald Dahl was na een bezoek aan Arnhem zo onder de indruk van de koekjes, dat hij het recept heeft opgenomen in zijn boek 'Roald Dahl's Revolting Recipes'.

Zien **doen** & beleven

Zelf plukken

In hartje Betuwe ligt Fruitbedrijf De Hoenderik, genoemd naar de traditionele plukmand voor kersen. Hier kun je allerlei fruit plukken, zoals aardbeien en frambozen (tot oktober), appels en peren (vanaf eind augustus). In de zomermaanden is er nog veel meer fruit te plukken, zoals bessen en bramen. Kersen hebben ze er ook, maar die worden uitsluitend door eigen plukkers geoogst.

Lingedijk 180, 4196 HE Tricht,
(0345) 57 67 10,
info@dehoenderik-tricht.nl,
www.dehoenderik-tricht.nl

De schoonheid van schelpen

Kasteel Rosendaal is beroemd om zijn park met theekoepel, vijvers en fonteinen, maar vooral om de indrukwekkende Schelpengalerij uit 1730. Hier vind je de prachtigste motieven van schelpen en korallen, waarvan er veel uit overzeese gebieden zijn aangevoerd. Pas wel op voor de Bedrieger-tjes: een schelpenvloer met verborgen fonteintjes die onverwachts aan kunnen gaan... Middelpunt van de galerij is de sierlijke waterval. www.rosendaal.glk.nl

Hallo Bambi

In de bossen bij Vierhouten staat Wildarena Hemelootjes, een observatiepost met een adembenemend uitzicht op een open plek met een waterpartij.

Als je heel stil bent, zou je hier zomaar edelherten, wilde zwijnen, reeën en damherten kunnen spotten. Goed om te weten: je mag de Wildarena alleen onder begeleiding van een gids van Staatsbosbeheer bezoeken. www.staatsbosbeheer.nl

Verrassend Gelderland

De Achterhoek: van buitenhuizen tot Witte Wieven

Uitgestrekte bossen, landgoederen, korenvelden met een boerderijtje erachter... Je vindt ze in de Achterhoek. Maar ook de bebouwing is de moeite waard. Baronnen en jonkheren bouwden er in vorige eeuwen riante buitenhuizen – vaak ten onrechte kastelen genoemd. Rondom Vorden liggen er acht, het een nog mooier dan het ander. Kasteel Vorden, aan de rand van het stadje, is een van de weinige kastelen dat echt bewoond wordt. Het is bijna het hele jaar geopend voor een rondgang met audiotour.

Alles dichtbij

Wie van wandelen of fietsen houdt, komt hier zeker aan zijn trekken. Ook omdat de afstanden tussen dorpen niet groot zijn, dat geeft het landschap iets intiemers. Zo sta je een eeuwenoude eik midden in een weiland te bewonderen, zo rijd je alweer een dorp in.

Kleinste stadje

Ook de grotere plaatsen zijn een bezoek waard, zoals Doesburg, Zutphen of Lochem. In deze laatste stad herinneren wallen aan de vroegere vesting.

Ga ook eens kijken in het kleinste stadje van Nederland, Bronkhorst. Alsof je terug bent in de middeleeuwen. Bronkhorst mag dan stadsrechten hebben, het heeft het formaat van een dorp.

Beleef de Betuwe

Waar denken we aan bij de Betuwe? Roze en witte bloesem natuurlijk, en het Tielse fruitbaasje Flipje. Met boomgaarden die zich in het voorjaar van hun mooiste kant laten zien, is de Betuwe dan ook de fruitmand van Nederland.

Slingeren langs de Linge

Dwars door het Betuwse landschap slingert het riviertje de Linge. Een van de mooiste routes, is de Lingeroute, die onder andere over de Heerlijkheid Mariënwaerd voert. Dit landgoed aan de rand van Beesd is sinds 1734 in handen van dezelfde familie. 'Heerlijkheid' verwijst naar de 'heerlijke' rechten die de eigenaar bij aankoop kreeg: jacht-, pacht- en visrecht. Mariënwaerd betekent 'eiland van Maria', want een waard is de oude benaming voor een stuk land dat ingesloten is door rivieren. Op het landgoed staan drie landhuizen en zeventien boerderijen. Maar liefst 150 medewerkers zijn dagelijks aan het werk om het landgoed in stand te houden.

Langs de Linge

Appels & noten

Beroemd is het Appeldijkje, waar je in september appels kunt plukken van de appelbomen langs de weg. Aan de Notendijk staan veel walnotenbomen waar, ook in september, volop walnoten geraapt kunnen worden. Langs de route liggen veel gezellige theetuinen om uit te rusten en te genieten van een heerlijk stuk taart. Met Betuws fruit, natuurlijk.

Bronkhorst

Door de 'fruitmand van Nederland'

Deze route voert door enkele van de oudste plaatsen van Nederland: Tiel en Geldermalsen. Maar je fietst ook langs Beesd, waar een prachtig stukje van de Linge loopt. En wist je dat in Buren destijds Willem van Oranje in het huwelijk trad met zijn eerste vrouw?

Adrie Oosterwijk/Shutterstock

Fietsroute: De Betuwe, de fruitmand van Nederland (61 kilometer)

Startpunt: Westrijensestraat 2, 4005 CH Tiel
 Knooppuntroute: 83 • 82 • 44 • 41 • 42 • 43 • 59 • 30 • 53 • 80 • 84 • 85 • 87 • 16 • 32 • 89 • 62 • 64 • 66 • 1 • 68 • 83

83 Tiel

Op de Groenmarkt staat een bronzen beeld van Flipje, geboren in 1935 uit een framboos. Het beeld is gemaakt door kunstenaar Else Ringnalda ter herinnering aan jamfabriek De Betuwe. De inwoners van Tiel zijn zo verzot op Flipje dat ze een museum aan dit fruitbaasje hebben gewijd. Een leuke tussenstop. www.streekmuseum.nl

59 Geldermalsen

De Sint Suitbertuskerk in Geldermalsen is gebouwd in de 15e eeuw en was de vervanger van een kleinere tufstenen kapel uit de 12e eeuw.

53 Enspijk/Beesd

Hier ligt de Heerlijkheid Mariënwaerd, een landgoed waar je heerlijk kunt wandelen. In een verbouwde hofstede zit Pannenkoekenhuis de Stapelbakker waar ze met biologische ingrediënten de lekkerste pannenkoeken bakken.

64 Buren

De historische stad Buren mag zich Oranjestad noemen vanwege de band met de koninklijke familie. Hier trouwde Willem van Oranje in 1551

De inwoners van Tiel zijn dol op hun fruitbaasje Flipje

met Anna van Buren. Sindsdien heten prinses Beatrix en koning Willem-Alexander gravin en graaf van Buren. Het Museum Buren & Oranje is gewijd aan de geschiedenis van Buren en de band met het koningshuis. Hier kun je de kinderkleertjes van prinses Wilhelmina bewonderen, en zelfs een handgeschreven gedicht van Beatrix. www.museumburenenoranje.nl

Overijssel Op het water

Je kunt in deze
provincie cultuur
snuiven in de mooie
Hanzesteden Zwolle,
Kampen en Deventer.
Maar ook eindeloos
in een kano door
Nationaal Park
Weerribben-Wieden
peddelen.

Alle seizoenen even mooi

Nationaal Park De Sallandse Heuvelrug

Glooiende heide,
dichte bossen...
Of het nu
lente is of de
winter nadert,
De Sallandse
Heuvelrug is een
wandeling waard.

Als een on-Nederlandse
hoogte rijst De Sallandse
Heuvelrug op. Al van ver
zijn de met heide begroeide
flanken van deze stuwwal te
zien, die 150.000 jaar geleden is
ontstaan tijdens de voorlaatste ijstijd. Lagen zand, klei
en grind werden toen opgeduwd. In de middeleeuwen
was hier sprake van grootschalige ontbossing, waardoor
heidegebied en zandverstuivingen ontstonden. Dit in
combinatie met bossen, heuvels en landbouwpercelen
geeft de Sallandse Heuvelrug haar bijzondere uitstraling.

Grove dennen

De hoogteverschillen (tot 75 meter) en vergezichten zijn
prachtig. In mei kleuren azalea's en rododendrons het
gebied. De heidevelden zijn op hun mooist in augustus
en september als de struikheide bloeit. En als er sneeuw
ligt in de winter, kun je hier geweldig sleetje rijden.
In het begin van de vorige eeuw was de Sallandse Heu-
velrug vrijwel geheel met heide begroeid. Maar op veel
plaatsen werd zo intensief gegraasd dat stuifzand de over-
hand kreeg. Door grove dennen te planten, werd het zand
in bedwang gehouden. Vervolgens begonnen er spontaan
berken, eiken en beuken te groeien, waardoor gemengde

← Dit is de enige plek in Nederland
waar nog korhoenders voorkomen

bossen ontstonden. Dankzij de hoge, droge ligging van
de heuvelrug en doordat de bodem uit grof zand bestaat,
groeien er planten die goed gedijen in een voedselarm
milieu. Zoals de jeneverbes, een grillig gevormde struik,
die in de ochtendnevel een spookachtige indruk maakt.
Het is een langzame groeier die zelden hoger wordt dan
vijf meter.

Zeldzaam hoen

Overdag kan iedereen zich vrij over de heuvelachtige hei-
de en door de bossen bewegen. Maar van zonsondergang
tot zonsopgang is een deel van het gebied gesloten, zodat
de dieren voldoende rust krijgen. Het grootste zoogdier
dat hier leeft, is de ree. Maar er wonen ook vossen, dassen,
eekhoorns, steenmarters, bunzingen, hermelijnen en we-
zels. De bijzonderste bewoner is het korhoen, dat nergens
anders in Nederland nog voorkomt. Doordat heidevelden
steeds kleiner worden, wordt deze prachtige, schuwe
vogel ook in de rest van West-Europa steeds zeldzamer.

Er wordt van alles aan gedaan om
de populatie te behouden. Zo
houden korhoenders van open
heide met enkele vrijstaande
bomen. Sinds de jaren negen-
tig is daarom driehonderd
hectare bos gekapt.

Hermelijn

Ondergrondse bronnen

Landhuis De Sprengenberg is ge-
bouwd op een heuvel bij Haarle die deel
uitmaakt van de Sallandse Heuvelrug. In de volksmond
heet het ook wel de Palthetoren, naar degene die de villa
heeft laten bouwen. Maar officieel verwijst de naam van
het landhuis naar de sprengen, ondergrondse bronnen,
ten zuiden van het huis. Ten noorden liggen leemputten
en oeroude grafheuvels, die begroeid zijn met heide en
jeneverbesstruiken.

Romantisch slapen B&B Erve Dikkeboer - Bathmen

Een ideale plek om te onthaasten of lekker actief te zijn. Je vindt deze B&B in Bathmen, omgeven door het kenmerkende Sallandse coulisselandschap. Slapen kan hier in de Hooiberg, het Ooievaarsnest, de Bedstee of in de Pipowagen. In de zomer is er een zwembad. Eerst een paar baantjes trekken, dan een ontbijtje in of bij je huisje. Dat is volop genieten van Sallandse gastvrijheid. Speciale aanbieding: bij reservering van vier nachten krijg je vier keer gratis ontbijt, waarvan één feestelijk champagneontbijt. Reserveren kan via de mail of telefonisch o.v.v. kortingscode BBE21. Prijs: vanaf € 79. Schapespikke 1, 7437 RL Bathmen, (0570) 54 44 79, 06-273 173 69, info@ervedikkeboer.nl, www.ervedikkeboer.nl

Om Hanzestad Zwolle

De historische binnenstad van Zwolle laat zich tijdens deze fietstocht goed bekijken. Je start midden in de stad - zal het lukken om niet meteen een tafeltje te zoeken op een van de gezellige terrasjes?

Fietsroute: Genieten in Zwolle (24 kilometer)

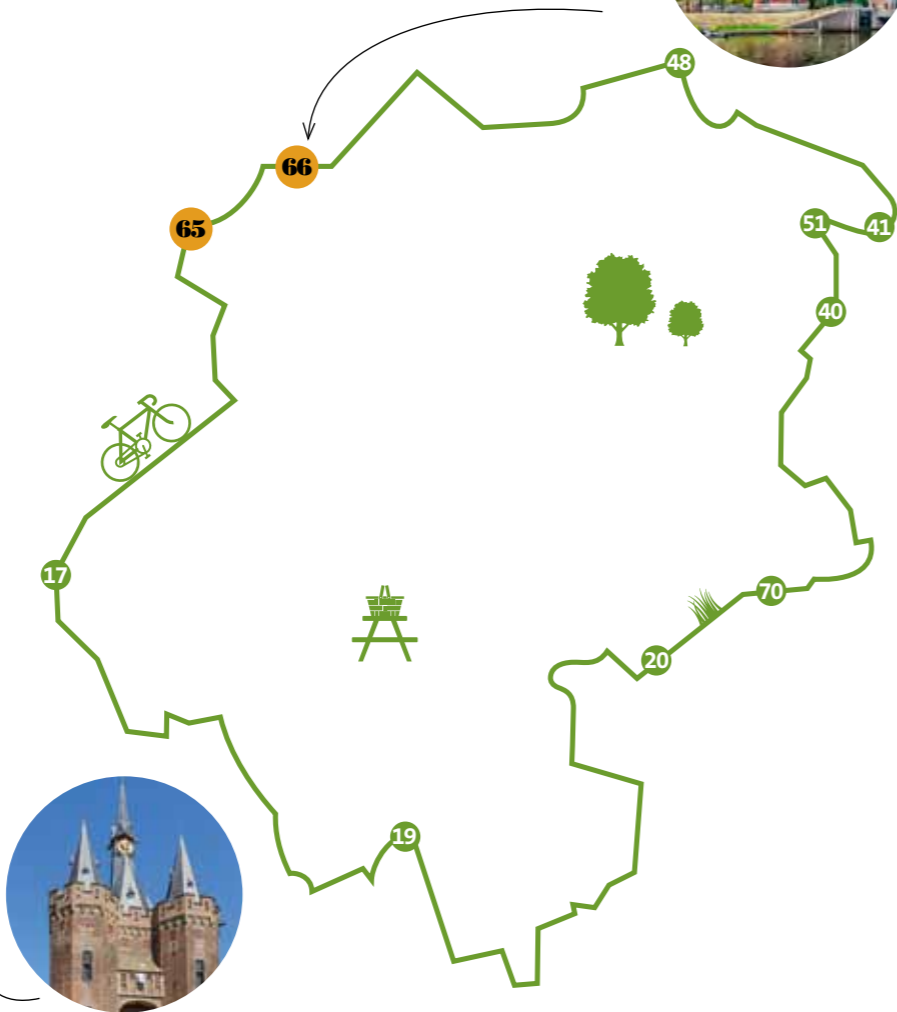
Startpunt: Burgemeester van Roijensingel 91, 8011 CS Zwolle
Knooppuntroute: 65 • 17 • 18 • 19 • 20 • 70 • 40 • 51 • 41 • 48 • 66 • 65

66 Watertoren

In 1892 werd deze watertoren in neo-gotische stijl gebouwd naar een ontwerp van architect Jan Schotel. In de jaren zestig is er bij een renovatie een stenen muur om de originele toren gebouwd. De oorspronkelijke ronde toren staat binnen de mantel. De toren is 36 meter hoog.

66 65 Sassenpoort

Deze poort in de stadsmuur van Zwolle dateert uit 1406 en is een binnenpoort. Tussen de buiten- en de binnenpoort bevond zich een rondeel, een ommuurd plein. De Sassenpoort is de enige overgebleven poort uit de ommuring van de stad. Kijk eens omhoog: tussen de hoektorens bevindt zich een mezekouw. Dit is een vierkant gat in de vloer, bedoeld om kokende pek over de vijand heen te gieten.

B&B Bij de Sassenpoort en in de Kromme Jak Zwolle

Logeren in een prachtig rijksmonument uit 1775, of aan het mooiste en oudste straatje van Zwolle. Het is maar drie minuten lopen naar de Grote Markt, hét centrale plein. Gastvrouw Marlie Zweers vindt het belangrijk dat gasten zich thuisvoelen in haar B&B. Er zijn acht kamers, geschikt voor één tot vier personen. Prijs: vanaf € 85. Bloemendalstraat 3, Zwolle of Koestraat 11, Zwolle, 06-374 573 84, bijdesassenpoort@gmail.com, www.bijdesassenpoort.nl

Dickens in Deventer

Ieder jaar in december herleeft het 19e eeuwse Engeland van Charles Dickens in het centrum van Deventer. In het historische Bergkwartier komen ruim 950 personages uit de boeken van de beroemde schrijver tot leven. Van Scrooge tot Oliver

Twist, van Mr. Pickwick tot de Christmas Carol Singers, van weeskindjes tot kantoorklerken, je kunt ze ontmoeten tijdens het Dickens Festijn op zaterdag 11 en zondag 12 december 2021. www.deventerinfo.com

Foto: Sigarenfabriek De Olifant

Elke sigaar een kunstwerk

De scheve muren, de oude klinkervloeren en de houten vlonders van Sigarenfabriek De Olifant in Kampen zijn doortrokken van de geur van tabak en cederhout. Al sinds 1832 worden in deze monumentale fabriek tabaksproducten vervaardigd. Tijdens een rondleiding is te zien met hoeveel liefde en toewijding dit gebeurt. Van de weger die nauwkeurig de melanges samenstelt tot de dames die op de machines de bladen 'opleggen' en de inpaksters die de sigaren sorteren op kleur en technische perfectie, alvorens ze te verpakken in cederhouten kistjes. www.eenhoorn.eu/nl

Ziendoen & beleven

Wist je dat...
...Overijssel in Nederland ligt, maar Nederland ook in Overijssel? Anders gezegd: in de provincie Overijssel ligt een plaatsje dat Nederland heet!

Alles per boot

De meeste wegen in Giethoorn zijn waterwegen. Je ziet er ook veel bruggetjes (meer dan 176) en idyllische huisjes. Een vergelijking met Venetië is snel gemaakt, want ook in Giethoorn doe je alles met de boot. Het enige verschil is dat de gondel hier een punter heet; een open platbodem die je met een stok voortduwt. Maak eens een tochtje met een fluisterboot, kano, kajak of sloep. Laat je je liever varen? Stap dan in een rondvaartboot.

Shutterstock/Franke de Jong

Lunchen tussen de boeken

In de monumentale Broerenkerk in Zwolle is de bijzondere boekwinkel Waanders gevestigd. Houd je niet van lezen? Je kunt er ook lekker eten in de brasserie of een lezing, concert of expositie bezoeken. www.waanders-indebroeren.nl

Waar mens en natuur samenwerken

Nationaal Park Weerribben-Wieden

In dit gebied groeven ze de natuurlijke veenlagen af om er turf van te maken en ontstond een landschap van smalle stroken land en water. Alsof het zo bedoeld is.

Al ziet dit natuurgebied in de Kop van Overijssel er ongerept uit, het is ontstaan door toedoen van de mens. In drie eeuwen tijd werden hier de natuurlijke veenlagen afgegraven om er turf van te maken. Het veen werd uit trekgraten (de weren) omhooggehaald en op lange, smalle legakkers (de ribben) te drogen gelegd. Zo veranderde het landschap in een zompig moerasgebied waar smalle stroken land en water elkaar afwisselen: een ideale voedingsbodem voor riet. Ook nu nog zijn de waterwegen de slagaders van De Weerribben. Alleen varen hier geen pramen meer van boeren die hun koeien verweiden, maar kano's en fluisterboten.

Driftig draaiende windmolentjes

Het is moeilijk voor te stellen in dit waterrijke gebied, maar de grootste bedreiging is verdroging. Op percelen waar jarenlang riet groeit, droogt de grond uit en zal uiteindelijk een bos ontstaan. Om het landschap open te houden, laat Staatsbosbeheer het riet jaarlijks maaien. Door het afgraven van verdroogde grond wordt steeds opnieuw open water gecreëerd. Meer dan honderd driftig draaiende windmolentjes tussen het riet houden het grondwater zo goed mogelijk op peil.

Peddelen in het groen

De Weerribben-Wieden laten zich het best bekijken vanaf het water. Met een kano kun je hier een zestien kilometer lange tocht maken, steeds verder het groen in, tot alleen nog je eigen peddels hoort. De tocht start bij het Buitencentrum. Tip: bel even voor informatie over kanoverhuur.

Buitencentrum Weerribben, Hoogeweg 27, 8376 EM Ossenzijl, (0561) 47 72 72, www.staatsbosbeheer.nl of www.np-weerribbenwieden.nl

Ooit voeren hier pramen vol koeien,

nu kano's en fluisterboten

Zuid- Holland Groen en steden

Wist je dat in de dichtbevolkte provincie Zuid-Holland ook dit soort **mooie plekjes** te vinden zijn? Hollandser kan bijna niet: weldoorvoede koeien die grazen in een **sappige groene weide.**

Stal op stand B&B Vertoeven bij Verhoeven - Oud-Alblas

Fred en Margo Verhoeven besloten in 2019 te stoppen met hun melkveebedrijf. Ze bouwden een oude stal om tot gastenverblijf: vier luxe tweepersoonskamers met eigen badkamer en terras. De B&B ligt aan het riviertje de Alblas met uitzicht op Korenmolen De Hoop. Een goede plek om tot rust te komen en de prachtige Alblasserwaard te ontdekken. In Het Groene Hart kun je prima wandelen en fietsen, bijvoorbeeld naar Kinderdijk, Nationaal Park de Biesbosch en Dordrecht. In de buurt is een fluisterboot of kano te huur en er is een restaurant op loopafstand. Op het erf is plek voor een camperovernachting. Prijs: € 92,50 per kamer. Oosteinde 8, 2969 AS Oud-Alblas, 06-303 264 17 of 06-532 264 79, info@vertoevenbijverhoeven.nl, www.vertoevenbijverhoeven.nl

Heerlijk bijkomen B&B Molen22 - Mijnsheerenland

In een historische molenaarswoning op het Zuid-Hollandse eiland de Hoeksche Waard bevinden zich op de eerste verdieping twee sfeervol ingerichte gastenkamers. De ligging is rustig, aan het eind van een doodlopende weg, met parkeerplaats op eigen terrein. Hier is het na een dag fietsen, wandelen of werken heerlijk bijkomen, bijvoorbeeld in een van de zitjes in de tuin of op de binnenplaats met antieke fontein en uitzicht op het meer en korenmolen De Goede Hoop uit 1742. Prijs: vanaf € 100. Molenweg 22, 3271 AM Mijnsheerenland, (0186) 842 184, info@molen22.nl, www.molen22.nl

De Hoeksche Waard

Teruggewonnen land

Ten zuiden van Rotterdam ligt een echt Nederlands polderlandschap met weidse vergezichten, kronkelende kreek en slingerende dijken. Wat nu de Hoeksche Waard heet, was lang een mozaïek van tientallen polders.

De Waard overstromde in 1421 door een noordwesterstorm die werd gevolgd door een zeer hoge stormvloed, de Sint-Elisabethsvloed. Hierbij werd het gebied volledig van de kaart geveegd. Beetje bij beetje werd het land teruggewonnen en polder voor polder opnieuw bedijkt. Het is nu mooi wandelen over de beboomde dijken en over het wilgenhakhoutpad vanaf de dijk bij Heinenoord. In het voorjaar hoor je er grutto's, Kieviten en Tureluurs. Bij Piershil en Zuid-Beijerland liggen twee oude, langgestrekte kreekgebieden uit de 17e eeuw, de Drom en het Groote Gat. Behalve rietvelden en graslanden groeien er ook bijzondere planten zoals ratelaar, kale jonker en diverse soorten orchideeën. De kreekgebieden zijn niet toegankelijk.

Natte polders

De Hoeksche Waard ligt ingesloten tussen het Haringvliet, het Hollands Diep en de Oude Maas. De Oude Maas is bijzonder vanwege het zoetwatergetij van circa anderhalve meter dat hier nog bestaat. Voor de afsluiting door de Deltawerken bij het Haringvliet was dat verschil wel drie meter en liep het getij door tot in de Biesbosch, die er beroemd om was.

Kale jonker

Langs de Oude Maas liggen grienden, ook wel wilgenakkers genoemd. Staatsbosbeheer beheert de grienden bij Heinenoord. Een deel wordt nog iedere drie jaar gekapt. Langs de Oude Maas liggen ook twee buitenpolders: de Geertruida Agathapolder en de polder

Groot Koninkrijk. Deze natte polders hebben een eigen gemaal. De Geertruida Agathapolder loopt iedere winter bij hoge rivierwaterstanden onder water en wordt in de volksmond De Blankert genoemd. Beide polders zijn rijk aan weidevogels en zitten 's winters vol ganzen.

Oudste kerkje

De Sint Anthoniepolder en de polder Oud Bonaventura zijn de enige polders in de huidige Hoeksche Waard die niet overstromden tijdens de Sint-Elisabethsvloed. In de Sint Anthoniepolder vinden we het oudste kerkje van de Hoeksche Waard, een in Romaanse stijl opgetrokken gebouwtje met klokkentoren. Dominee Schmidt, de vader van Annie M.G. Schmidt, had hier zijn allereerste standplaats in het begin van de 20ste eeuw.

Vroeger preekte hier dominee Schmidt, de vader van Annie M.G.

Het Groene Hart

De binnentuin van de Randstad

Grote plassen vol bloeiende waterplanten, uitgestrekte weilanden, Het Groene Hart is een schitterende oase midden in de Randstad.

Dankzij de molens van Kinderdijk bleef de Alblasserwaard droog

In de vroege middeleeuwen waren grote delen van het Groene Hart één groot zompig veenmoeras. De Graven van Holland en de bisschoppen van Utrecht gaven opdracht om sloten te graven en zo het veen te ontwateren. Het lage veenweidegebied bleef te nat en werd daarom nooit bebouwd of voor akkerbouw gebruikt. Het is een van de diepst liggende gebieden van Nederland. De molens van Kinderdijk spreken in dit verband het meest tot de verbeelding, want deze molengroep zorgde in de 19^e eeuw dat de Alblasserwaard droog bleef. Er liggen in het Groene Hart veel kleine dorpen, maar ook bekende steden zoals Gouda en Bodegraven. Het wordt ook wel de binnentuin van de Randstad genoemd. Nergens vind je in een grootstedelijk gebied zo'n open middengebied als het Groene Hart.

Uit de ijstijd

Er leven verschillende muizensoorten in het plassengebied van het Groene Hart, maar de Noordse woelmuis is een bijzondere soort. Deze muis is tijdens de laatste ijstijd van zijn noordelijke familie gescheiden en heeft zich in Nederland ontwikkeld als een aparte ondersoort die buiten onze grenzen niet meer voorkomt. Hij leeft nu alleen nog in natte natuurgebieden zoals de Nieuwkoopse Plassen. Zijn grootste concurrenten, de aardmuis en veldmuis, houden niet van al die nattigheid. Daardoor vindt hij juist in natte natuur een veilig thuis.

B&B Rechthuis van Zouteveen Schipluiden

Tussen Rotterdam, Delft, Vlaardingen, Maassluis en Den Haag ligt een groene oase: Midden-Delfland. Hier kun je logeren in een rijksmonument aan de Vlaardingsevaart. De B&B is gevestigd in een eeuwenoude herberg en beschikt over drie tweepersoonskamers en een familiekamer, alle met eigen luxe badkamer. Daarnaast zijn er twee vakantiehuizen. Prijs: vanaf € 47,50 p.p.p.n. (op basis van tweepersoonsgebruik). Kijk op de website voor arrangementen. Vlaardingsekade 57, 2636 BD Schipluiden, 06-254 022 01, www.benbrechthuis.nl

B&B Landleven Hellevoetsluis

In het landelijke gebied tussen Hellevoetsluis, Brielle en Rockanje ligt deze met '4 tulpen' gewaardeerde B&B. Het is goed overnachten en ontbijten in de woonboerderij van Ab en Marian de Moor. De kamers met luxe privé sanitair zijn ruim en comfortabel. Strand, recreatiegebieden en historische stadskernen liggen op fietsafstand. Er zijn twee fietsen te huur. Prijs: vanaf € 79 (eenpersoonsgebruik vanaf € 72). Langeweg 2, 3222 LD Hellevoetsluis, 06-523 841 31, (0181) 329 064, info@bedandbreakfastlandleven.nl, www.bedandbreakfastlandleven.nl

Zelf glasblazen in Leerdam

In het Nationaal Glasmuseum in Leerdam is een prachtige collectie glaskunst te zien. Het museum is gevestigd in twee villa's die door overdekte loopbruggen met elkaar verbonden zijn. In de glasblazerij wordt nog dagelijks glas geblazen. Hier kun je deelnemen aan een workshop waar je zelf je eigen kunstwerk mag blazen. Wel even reserveren. www.nationaalglasmuseum.nl

Gerard Koudenburg

Van alle markten thuis

Van verse vis tot bijzonder gevogelte, van cappuccino tot chocola, van Surinaams tot Zaans, van kruiden tot biologische groenten; je kunt het allemaal proeven in de Rotterdamse Markthal. Geef ook je ogen de kost, want het bijzondere ronde dak toont planten, bloemen, dieren en natuurlijke producten. www.markthal.nl

De wereld van de Goudse kaas

Zeg je kaas, dan zeg je Gouda. Heel de wereld kent het, heel de wereld eet het. Maar hoe is het zover gekomen? Dit ontdek je tijdens de Gouda Cheese Experience in een monumentaal pand hartje Gouda, een spannende en interactieve reis door een goudgeel universum. Stap in een enorme Gouda Kaas, neem de Melkweg, breng een Ode aan de Koe en ga zelf aan de slag met ontdek wanden, virtueel melken en kazen keren. Verdiep je in de fijne kneepjes van het eeuwenoude handjeklap en proef de enige echte Gouda Kaas www.goudacheese-experience.com

Droge voeten

Een groot deel van Nederland ligt tot zeven meter onder zeeniveau. Daar merken we zelden iets van dankzij vernuftig watermanagement. Zelfs bij springvloed houden we over het algemeen droge voeten. In hKinderdijk, sinds 1998 UNESCO Werelderfgoed, staan negentien authentieke windmolens uit de 18e eeuw die het land bemalen en voorkomen dat het te nat wordt. www.kinderdijk.nl

Ziendoen & beleven

Wereldberoemd blauw

De Koninklijke Porceleyne Fles/Royal Delft is de enige overgebleven Delftse aardewerkfabriek uit de 17e eeuw. Nog steeds wordt hier het beroemde aardewerk met de hand beschilderd. Breng een bezoek aan de fabriek of bewonder de collectie Oranje Keramiek die in de loop der jaren voor het koningshuis is gemaakt. www.royaldelft.com

Kunst ruiken

Beleef je een schilderij op een andere manier als je het niet alleen ziet, maar ook ruikt? Bijvoorbeeld een Amsterdamse gracht van 400 jaar geleden? De tentoonstelling 'Vervlogen – geuren in kleuren' is een ontdekkingstocht die zeventiende-eeuwse schilderkunst een extra dimensie geeft. Dankzij geurdispensers kijk je niet alleen naar schoon linnengoed, ambergrijs of mirre, maar ruik je het ook. Inclusief die stinkende gracht. www.mauritshuis.nl

Geheim van de smid

Het eeuwenoude vestingstadje Schoonhoven aan de Lek, ook wel Zilverstad genoemd, heeft een rijk verleden als het gaat om de ambachtelijke zilversmeedkunst. In het Nederlands Zilvermuseum vind je naast de vaste collectie van 400 jaar gebruiks zilver ook de langste zilverdoe-tafel ter wereld: veertien meter zilver verhalen en opdrachten met een knipoog naar de geschiedenis, etiquette en stijlen. In de zilversmederij kun je meekijken met ambitieuze zilversmeden. www.zilvermuseum.nl

B&B De Sfeerstal Nieuwveen

Landelijk gelegen in het Groene Hart met uitzicht over de (bloemenpluk)tuin, de golfbaan en de polders van Nieuwkoop. Alle tien de gastenkamers*** beschikken over een badkamer met douche, boxspring bedden (90x210 cm), flatscreen-tv, radio, kluisje en gratis wifi. 's Ochtends staat er een heerlijk ontbijt klaar in onze lunchroom met terras, bestaande uit warme broodjes en croissants, huisgemaakte jam, een ei van eigen kippen en verse jus. Prijs: vanaf € 65. Hogendijk 5, 2441 CK Nieuwveen, (0172) 538 642, info@sfeerstal.nl, www.sfeerstal.nl

Vorstelijk Den Haag

Van Paleis Huis ten Bosch langs het Haagse bos en zelfs een stukje langs het strand: een ideale route om op de fiets de koninklijke kant van Den Haag te bekijken.

Fietsroute: Den Haag – Huis ten Bosch (32 kilometer)

Startpunt: Bezuidenhoutseweg 33, Den Haag
Knooppuntenroute: 30 • 32 • 33 • 34 • 35 • 36 • 37 • 38 • 24 • 23 • 22 • 25 • 27 • 5 • 43 • 57 • 44 • 28 • 29 • 30

32 Paleis Huis ten Bosch

Dit buitenverblijf dateert uit de 17e eeuw en ligt kort na het startpunt aan de linkerkant in het Haagse Bos. Het werd gebouwd als zomerresidentie voor stadhouder Prins Frederik Hendrik

en zijn vrouw Prinses Amalia. Tot 2014 was dit het woonpaleis van prinses Beatrix. Nu woont koning Willem-Alexander hier met zijn gezin. Ooit was het Haagse Bos onderdeel van een woud dat zich uitstrekte van Den Haag tot Alkmaar.

33 Louwman Museum

Met de oudste privécollectie van auto's ter wereld die toegankelijk is voor publiek. Onder meer klassiekers als de Swan Car uit 1910 en de Monoposto Grand Prix Car uit 1933.

34 Landgoed Clingendael

Vlak bij de theeschenkerij ligt het beroemdste deel van Clingendael: de Japanse tuin. Zo kwetsbaar dat de tuin slechts in het voor- en het najaar open is.

36 37 Madurodam

Nederland in het klein. Met onder meer reuzentulpen en 's werelds beroemdste konijn Nijntje.

27 Zuiderpark

Dit volkspark werd in 1936 officieel geopend. Je vindt er bijzondere plekjes zoals de uitzichtheuvel De Villierskopje en een middeleeuwse eendenkooi.

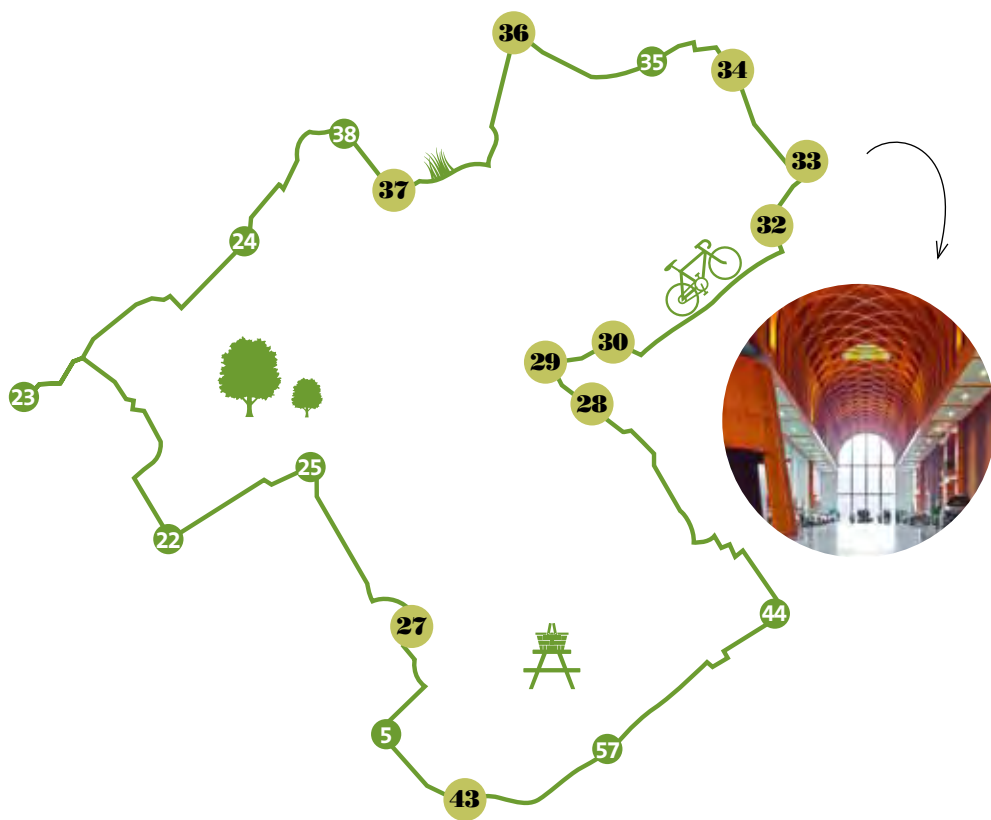
43 Park Overvoorde

In dit park staat onder meer een landhuis uit 1623 op een groot eiland in de vorm van een wapenschild.

28 29 30 Stadhuis Den Haag, Binnenhof, Escher in het Paleis

Het hagelwitte stadhuis, ontworpen door de Amerikaan Richard Meier, wordt door Hagenezen ook wel het Ilspaleis genoemd. Vlakbij zijn het Binnenhof, de Ridderzaal, het Torentje en de Hofvijver.

In het museum Escher in Het Paleis, gevestigd in een voormalig winterpaleis aan het Lange Voorhout, is een permanente tentoonstelling van de graficus Escher te zien.

Brabant Struinen door de duinen

Maar liefst vier Nationale
Parken hebben ze in Brabant,
van stuifzandvlaktes en
dichte bossen tot gebieden
vol plassen en moerassen.
En de B&B's in deze provincie
zijn natuurlijk gezellig.
Met een zachte g.

Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen

Nederlands eigen Sahara

Een van de meest uitgestrekte stuifzandgebieden van West-Europa is te vinden in Brabant: De Loonse en Drunense Duinen beslaat 30 vierkante kilometer stuifzand. Hoe is dat daar terechtgekomen?

Door de poolwinden in de laatste ijstijd ontstonden in Brabant veel dikke pakketten zand. Het huidige natuurgebied De Loonse en Drunense Duinen ligt op zo'n hoge zandrug. Deze Brabantse Sahara bestaat uit 30 vierkante kilometer stuifzand dat nog steeds vrij rond kan waaien. Maar zo is het niet altijd geweest. Lange tijd was het zand namelijk met oerbossen bedekt, tot deze in de 14e eeuw gekapt werden. Er kwamen uitgestrekte heidevelden voor in de plaats, waar boeren hun vee lieten grazen. Door overbegrazing en plaggen raakte de grond

Gele wielewaal

Het stuifzand kan hier vrij rondwaaien.

uitgeput en verdween de heide. De wind kreeg weer vat op het zand en dorpen en akkers kwamen onder het zand te liggen. De opmars van het stuifzand werd gekeerd door dwars op de windrichting bommenrijen te plaatsen.

Duinen & kuilen

In het zandlandschap is veel hoogteverschil; sommige duinen zijn 24 meter hoog. Zij worden afgewisseld met 'kuilen' van zand. Door het hele gebied kun je kleine vennen tegenkomen omdat het regenwater op sommige plekken niet goed in de bodem weg kan zakken. Een volledig droge woestijn is het dus niet.

Dag, das

Er zijn veel bijzondere diersoorten die je tijdens een wandeling zomaar tegen het lijf kunt lopen. Zo wonen er meer dan honderd dassen in De Loonse en Drunense Duinen. Er is zelfs een dassenburcht aangetroffen met een oppervlakte van 1600 vierkante meter. Ook reeën, hagedissen en salamanders lopen er rond. Als je geluk hebt, kun je zelfs de zeldzame gele wielewaal spotten, of de blauwe kiekendief, een mooie roofvogel met een spanwijdte van ongeveer een meter.

Blauwe kiekendief

Rust in de tuin B&B Bij ons in Chaam - Chaam

Al ligt deze bed & breakfast midden in de natuur, Breda, Tilburg en het gezellige Baarle-Nassau zijn goed bereikbaar. Overnachten kan in de twee comfortabele kamers in het vrijstaande gastenverblijf met goede bedden en eigen badkamer. De dag begint met een uitgebreid ontbijt met huisgemaakt lekkers en streekproducten, geserveerd door gastvrouw Marianne Westra. Daarna is het heerlijk wandelen en fietsen in de buurt, genieten van de rust bij het haardvuur of in de tuin of... creatief aan de slag gaan door te schilderen. Prijs: vanaf € 90 (vanaf € 70 bij eenpersoonsgebruik). Extra: fietsen te leen.

Moleneind 1, 4861 PK Chaam, 06-286 771 55, info@bij-ons-in-chaam.nl, www.bij-ons-in-chaam.nl

Mét gebruik van sauna B&B De Donkhoeve - Oirschot

Aan de rand van het eeuwenoude landschapsreservaat de Mortelen, nabij Kampina en de Oisterwijkse bossen, kun je overnachten in een nostalgisch boerderijtje óf in een appartement in het voormalige stalgedeelte van een langgevelboerderij. Boerderijtje Kleine Donkhoeve heeft beneden een woon/slaapkamer met tweepersoons boxspringbed, een volledig ingerichte keuken en een badkamer met infraroodcabine en sauna. Boven zijn nog twee slaapkamers voor elk twee personen. Appartement Donkhoeve bestaat uit een ruime woonkamer en keuken, met op de verdieping een badkamer en vier slaapkamers voor elk twee personen. Op het erf zijn overal zitjes om te genieten van de groene omgeving en te kijken naar het grazende vee. Prijs: vanaf € 60 p.p. excl. ontbijt.

Polsdonken 2 & Priemsteeg 1a, 5688 LG Oirschot, 06-288 300 62, info@donkhoeve.nl, www.donkhoeve.nl

Niet bang voor natte voeten

Nationaal Park De Grootte Peel

Dit 'wetland' op de grens van Brabant en Noord-Limburg was ooit belangrijk voor de winning van turf. Nu is het een broedgebied voor honderden soorten moeras- en watervogels.

De waterral zul je eerder horen dan zien: hij gilt als een speenvarken.

Aan alles is de geschiedenis van de turfwinning nog te zien

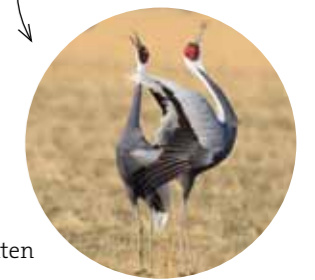
Tegenwoordig is De Grootte Peel een belangrijk natuurgebied waar rust en weidsheid herinneren aan het veen. Turf is gedroogd veen dat werd gebruikt als brandstof. Door de turfwinning is het landschap nu zeer gevarieerd. Het bestaat uit water, moeras, heide en kleine stukjes bos. De grote waterplassen, kleine veenputjes, peelbanen en -vaarten vormen samen de zichtbare geschiedenis van de turfwinning. Ieder jaar vliegen er zo'n tweehonderd vogelsoorten rond in Nationaal Park De Grootte Peel. Het hoogveengebied is een van de meest vogelrijke plekken van Nederland. Blauwborsten, roodborsttapuiten, geelgorsjes, nachtzwaluwen, dodaars, waterrallen en heel veel andere prachtige vogels kun je hier spotten. De trots van De Grootte Peel is de majestueuze kraanvogel, die hier graag neerstrijkt op doorreis: hij broedt in Scandinavië en overwintert in Zuid-Spanje en noordelijk Afrika.

Houd er wel rekening mee dat De Grootte Peel een moerasgebied is. Hier wandelen is daardoor een bijzondere ervaring, want de routes voeren deels over knuppelpaden (houten vlonderpaden) en bruggetjes van boomstammen. www.staatsbosbeheer.nl/natuurgebieden/de-pelen

Hier begint het Pelgrimspad

Het Pelgrimspad is het Nederlandse begin van de bekende wandeltocht naar Santiago de Compostela. Het eerste deel (199 kilometer) voert van Amsterdam naar Gorinchem. Daarna vervolgt de route door de Uiterwaarden van de Bommelerwaard door het vestingstadje Heusden en over de zandvlaktes van De Loonse en Drunense Duinen naar Den Bosch. Het tweede deel (267 kilometer) gaat door het Brabantse en Limburgse landschap via Eindhoven naar Maastricht. Hier kun je besluiten om de pelgrimstocht te vervolgen richting Santiago de Compostela, of om rechtsomkeert te maken. www.wandelnet.nl

Kraanvogels

Pareltje in 't groen B&B De Loverlei - Sterksel

In de bossen van de Heerlijkheid Sterksel ligt deze comfortabele B&B waar je terechtkunt voor Brabantse gastvrijheid. De omgeving met bossen, heidevelden en glasheldere vennetjes nodigt uit om te fietsen en te wandelen. Of verken de gezellige dorpjes in de buurt. Je verblijft in De Loverlei in een luxe huisje (80 m²) in de prachtig aangelegde paleistuin. Het verblijf heeft een eigen ingang, volledig ingerichte keuken, luxe badkamer, sfeervolle slaapkamer en eigen zonneterras. Parkeren kan voor de deur, er is een overdekte fietsenstalling en oplaadgelegenheid voor e-bikes. Prijs: vanaf € 130, inclusief vorstelijk ontbijt met streekproducten. Ten Brakelweg 20, 6029 PJ Sterksel, 06-246 139 79, info@deloverlei.nl, www.deloverlei.nl

Nationaal Park De Biesbosch

Icarus blauwtje

Bunzing

Groen doolhof van rivieren en kreken

Gebieden met zoetwater én getijdeverschillen zijn zeldzaam. In Nederland hebben we er één: De Biesbosch, een moerasgebied op de grens van Noord-Brabant en Zuid-Holland.

Zelfs de post wordt hier per boot bezorgd

Zes eeuwen geleden was er nog geen Biesbosch. Onder Dordrecht lag een polder die door de Sint-Elisabethsvloed van 1421 in een klap veranderde in een ondiepe binnen-zee. Het verschil tussen eb en vloed kon tot twee meter oplopen. Slib en zand vormden nieuw nat land waarop riet en wilgen groeiden. De mens ging de voedselrijkdom oogsten met visserij, riet- en griendcultuur en eendenkooien. Het werk was zwaar, griendwerkers (wilgentelers) waren zes dagen per week van huis en ze sliepen in vochtige keten. Als het water erg hoog kwam, vluchtten ze naar het zoldertje – meteen gevolgd door de ratten.

Met de boot naar huis

Met de bouw van de Haringvlietdam in 1970 werd het verschil tussen eb en vloed teruggebracht tot enkele tientallen centimeters en veranderde het aanzien van De Biesbosch ingrijpend. Het blijft een van de mooiste moerasgebieden van West-Europa: een doolhof van rivieren, kreken en eilanden waar alleen het ruisen van het riet, het geroep van een verre uil en de plons van een vis de stilte doorbreken.

Er leven bevers, konijnen, reeën, wezels, bunzings, vlin-ders, insecten, vissen en enorme aantallen vogels. Behalve de status van nationaal park heeft De Biesbosch ook die van internationaal erkend 'wetland'. Wetlands vervullen een belangrijke functie als broed-, foerageer- en pleister-plaats voor vogels.

De weinige mensen die in het gebied wonen, kunnen hun

huis alleen over het water bereiken. Zelfs de post wordt per boot bezorgd. De laatste jaren wordt veel landbouw-grond in het gebied omgevormd tot natuurgebied waar het wemelt van de vogels. Polders waar eerst droog bouw-land lag, veranderen in nat land.

Tot in de kleinste kreekjes

Wil je tot in het binnenste van dit natuurgebied doordrin-gen, dan heb je een bootje nodig. Nog beter is een kano, alleen daarmee kun je de kleinste kreekjes – vaak vol riet en waterplanten – bevaren. Overal waar je kunt komen, mag je ook komen. Slechts een enkele keer is een kreek afgesloten met een balk die op het water drijft. Er zijn drie kanotochten: één vanaf Biesboschcentrum Dordrecht en twee vanaf Natuurpoort Vissershag. Houd er wel reke-ning mee dat De Biesbosch een ruig natuurgebied is waar

je soms voor onverwachte situaties komt te staan. In de Sliedrechtse Biesbosch bijvoor-beeld, is er een getijverschil van gemiddeld 80 centimeter. En vooral bij vloed staat er een flinke stroming.

Volg de kegels

Begin je ontdekkingsstocht bij een van de drie hoofdpoor-ten in Drimmelen, Dordrecht of Werkendam. Elke poort heeft een eigen identiteit met de daarbij behorende gekleurde kegelvormige bakens. Die geven aan dat je in Nationaal Park De Biesbosch bent. De kegelvorm is trou-wens een verwijzing naar de knaagsporen die bevers in het gebied achterlaten.

www.biesboschcentrum.nl, www.staatbosbeheer.nl, www.biesboschcentrumdordrecht.nl, www.biesboschmuseumeiland.nl

B&B Fort Bakkerskil Nieuwendijk

Vroeger was slapen in een fort een kille beproeving, maar in het gerestaureerde en gemoderniseerde Fort Bakkerskil ervaar je het als een luxe overnachting in een rustige omgeving. De gastenkamers met badkamer in dit rijksmonument zijn smaakvol ingericht en beschikken over een koelkast, tv en cv. Omdat er meerdere kamers zijn, is het een ideale accommodatie voor een familieweekend. Door de ligging nabij De Biesbosch is deze B&B een prima uitvalsbasis voor wandel-, fiets- en vaartochten. Prijs: vanaf € 90. Kildijk 143, 4255 TH Nieuwendijk (Werkendam), 06-459 348 92, www.fortbakkerskil.nl

Door het landschap van Van Gogh

Het Brabantse landschap was een van de inspiratiebronnen van Vincent van Gogh. Dit is een deel van de Van Gogh-route.

Fietsroute: Door het leven van Van Gogh (20 kilometer)

Startlocatie: Vincentre, Berg 29, Nuenen
Knooppuntenroute: 70 • 69 • 81 • 80 • 98 • 08 • 09 • 72 • 73 • 74 • 70

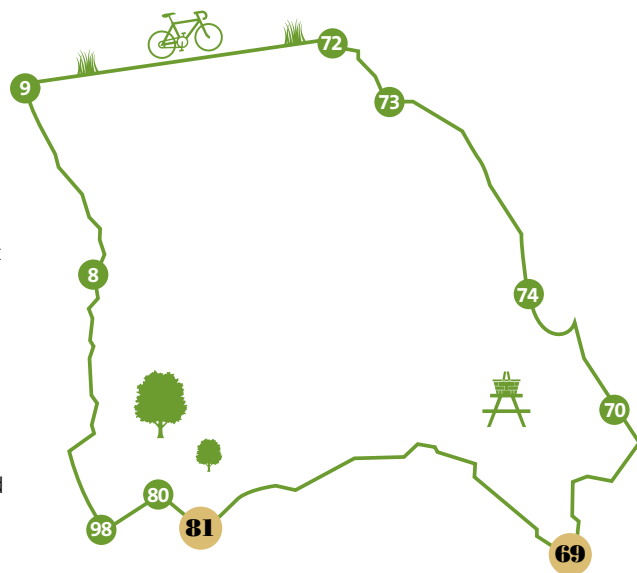
69 81 Nuenen

Hier wandel je letterlijk in de voetsporen van Van Gogh, hij woonde van 1883 tot 1885 in Nuenen. De verhalen, zijn brieven en schilderijen zijn te zien in het museum

Vincentre. Op Penvoort 2a is het Van Goghkerkje te vinden, waar de vader van Vincent als dominee aan verbonden was. De route omsingelt Nuenens Broek, dat vaak als inspiratie diende voor het werk van Van Gogh.

81 Opwettense Watermolen

De Opwettense Watermolen, gelegen aan de Kleine Dommel in Nuenen, werd in 1884 geschilderd door Van Gogh.

Ziendoen & beleven

Brouwende broeders

In de Sint-Benedictusabdij, beter bekend als de Achelse Kluis, wonen monniken die leven volgens de Regel van Benedictus: in armoede, kuisheid en gehoorzaamheid aan de abt. De broeders runnen een voedingswinkel, brouwen het bekende trappistenbier en hebben een galerie. Helaas is de brouwerij niet te bezoeken, maar de biertjes zijn te proeven in de herberg. www.achelsekluis.org

Beestachtig mooi

Voor ontwerpers van tafellinnen in de periode van de Art Nouveau waren dieren een geliefd motief. In de tentoonstelling 'Dieren op Damast' worden de mooiste voorbeelden uit de rijke collectie van het TextielMuseum getoond. Te zien tot en met 16 januari 2022. www.textielmuseum.nl

De fietsroute 'Proef de 5-Trappisten' komt langs de Achelse Kluis

Routeboekje à € 4,50 bij VVV's in Brabant

Flevoland Nieuwe wildernis

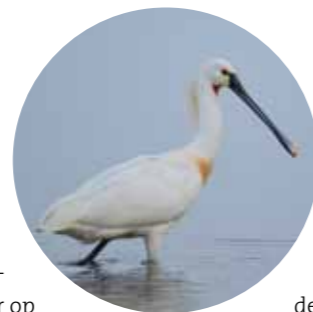
Gigantische bossen
met open plekken.
Woeste moerasgebieden.
Uitgestrekte
waterpartijen. En
natuurlijk de beroemde
Konikpaarden. Wie
gaat er mee op
ontdekkingsstocht in
deze nieuwe wildernis?

Oostvaardersplassen

De natuur heeft hier vrij spel

Met een minimum aan ingrijpen door de mens hebben dieren in de Oostvaardersplassen, vier meter onder zeeniveau, een eigen leefomgeving gecreëerd. Maar bezoek is van harte welkom.

Flevoland is een jonge provincie, maar er zijn prachtige natuurgebieden te bezoeken. In de uitgestrekte polders vinden we bossen die dankzij hun verschillende leeftijden en diverse bodemsoorten allemaal een eigen karakter hebben. Er zijn door diverse natuurorganisaties afwisselende routes uitgezet, geschikt voor ontdekkingsstochten te voet en op de fiets. Of ga met de boswachter op excursie en ontdek plekjes en dieren die je anders niet zo makkelijk zou vinden. Vergeet vooral niet om een goede verrekijker mee te nemen!

Op safari

Lepelaars bespieden, Konikpaarden en edelherten bewonderen, luisteren naar het gestommel van een kudde Heckrunderen - het kan allemaal. Ook de enorme zeearenden zijn hier met enige moeite te vinden. Hoewel de Oostvaardersplassen grotendeels een

rust- en beschermgebied voor dieren zijn, is het gebied prima toegankelijk voor bezoekers. Er zijn diverse wandelroutes en vogelkijkhutten, en rondom de plassen zijn uitkijkpunten om de dieren gade te slaan zonder ze te storen. In dit moerasgebied met veel water en woeste graslanden heeft de natuur bijna vrij spel gekregen. Hierdoor is het een echte wildernis geworden. Want de mens creëerde de plassen, maar de dieren maakten hier, vier meter onder zeeniveau, hun eigen leefomgeving. Hier rondwalen is meer dan een wandeling of fietstocht, je waant je op safari.

Buitencentrum Oostvaardersplassen,
Kitsweg 1, 8218 AA Lelystad,
(0320) 25 45 85.

Natuurbelevingscentrum
De Oostvaarders, Oostvaarders-
bosplaats 1, 1336 RZ Almere,
(036) 529 67 01

Konikpaarden

Dieren hebben hier een eigen leefomgeving gecreëerd.

De zeearend is zo groot dat hij 'vliegende deur' wordt genoemd

Dierentuin in het wild

Een zeer dierrijke omgeving is Natuurpark Lelystad. Hier vind je klepperende ooievaars, galopperende Przewalskipaarden, herkauwende bizonnen en elanden. In het water kun je otters en bevers spotten, in het bos knorrende wilde zwijnen en badderende Pater Davidsherten. Natuurpark Lelystad is bijna een dierentuin in het wild, het is een bijzondere ervaring om al deze dieren in het echt te zien tijdens een fiets- of wandeltocht door het bosrijke terrein. Neem lekkers mee voor een picknick op een van de vele mooie plekjes in de beschutting van het groen of aan de waterrand. Ook leuk: nagenieten op een prachtig terras aan het water waarin de futen steeds opnieuw kopje onder gaan.

Tip: Elke dag om 15.00 uur worden de otters gevoerd.
Bezoekerscentrum Het Flevo-landschap,
Vlotgrasweg 11, 8219 PP Lelystad,
www.flevo-landschap.nl

Ssst, dan hoor je de bizonnen grazen

Oorverdovend stil

Even helemaal niets, alleen genieten van natuurpracht en oorverdovende stilte. Dat kan in het grootste aaneengesloten loofbos van West-Europa: het Horsterwold. De Stille Kern is een stiltegebied in het hart van het bos waar je, net als de Konikpaarden en reeën, door de wildernis kunt struinen. Het enige wat je hier hoort, zijn grazende paarden en koeien en zingende vogels. Maar die geluiden benadrukken de stilte juist.

Groenewoudseweg 7, 3896 LS Zeewolde

Bever

Onder de bloemen

In de Orchideeënhoeve in Luttelgeest hebben ze iets nieuws: een zwevende bloementuin. Ruim tweeduizend zomerse bloeiers zoals fuchsia's, begonia's, geraniums en vlijtige liesjes hangen hier als een wolk boven je hoofd. Schijnbaar oneindig, dankzij de spiegelwanden. Idyllische prieeltjes nodigen uit om te gaan zitten en de bloemenzee letterlijk over je heen te laten komen. Geïnspireerd op de hanami matsuri, zoals ze in Japan de periode noemen waarin de kersenvomen in bloei staan. www.orchideeenehoeve.nl

Ziendoen & beleven

Natuurmonumenten/Andries de la Lande Cremer

Waterwerken

In het Waterloopbos in de Noordoostpolder vind je behalve bomen ook de waterbouwkundige proefopstellingen van het Waterloopkundig Laboratorium: schaalmodellen van zo'n dertig waterwerken uit de hele wereld. Zo wandel je van de Deltawerken, hup, naar de haven van Vlissingen en Lagos in Nigeria. Het bezoekerscentrum is een ideaal startpunt voor de wandeling. Loop bijvoorbeeld de Golvenroute (gele pijlen) of de Havenroute (witte pijlen). Voorsterweg 36, 8316 PT Marknesse (0572) 24 11 76, www.natuurmonumenten.nl/waterbos

Molens kijken in Noord- Holland

Het silhouet van een oude windmolen in de polder tegen de achtergrond van een Hollandse wolkenlucht, daarvan krijg je toch meteen een vakantiegevoel? Maar ook op het strand en in de duinen van Noord-Holland is het heerlijk toeven.

Brood om voor terug te komen

Bed & Breakfast

Hoeve te Gast in Schoorl

Aan de rand van de duinen ligt de woonboerderij van de familie Botman. Er lopen kippen, katten en konijnen rond. Een plek om te genieten van rust, natuur én zelfgebakken brood.

Sinds 2019 zijn Wim en Ilonka de trotse eigenaars van Hoeve te Gast. Vol enthousiasme hebben zij de verhuur van vakantiewoningen en de B&B overgenomen van de ouders van Wim: Nico en Jeannie. Een echte familiezaak dus, want de (schoon)ouders zijn er nog nauw bij betrokken. Zo maakt Jeannie heerlijke jam van zelfgeteeld fruit en bakt voormalige bakker Nico als vanouds brood voor de gasten.

Twee of drie personen

Op de eerste verdieping van de woonboerderij bevinden zich vier comfortabele tweepersoonskamers met eigen badkamer. In twee van deze kamers is het ook mogelijk om met drie personen te verblijven. Bij aankomst zijn de bedden opgemaakt en ligt voor elke gast een handdoekenpakket klaar.

De kamers grenzen aan een gezamenlijke ruimte. Hier staat behalve een koffiezetapparaat, waterkoker en magnetron ook een koelkast en servies voor algemeen gebruik. Handig om zelf even een kop koffie of thee te zetten of een gekoeld drankje te pakken.

Boerenontbijt

Op de begane grond schuif je 's ochtends aan voor een uitgebreid boerenontbijtbuffet met brood uit eigen bakkerij, huisgemaakte jam, eieren van eigen kippen en diverse producten uit de moestuin. Vader Nico is veertig jaar bakker geweest en hij bakt met veel plezier dagelijks vers brood voor de gasten van Hoeve te Gast. Hij heeft een kleine bakkerij op het terrein naast de boerderij waar hij ambachtelijk brood bakt volgens ouderwets recept. Dat smaakt

Hier komt elke ochtend knapperig vers brood uit eigen bakkerij

naar meer - net als zijn Westfriese krentenmik. Ben je ook gek op brood en heb je zin om met eigen deeg aan de slag te gaan? Gasten zijn van harte welkom om onder leiding van Nico zelf brood te bakken in de hobby-bakkerij van Hoeve te Gast. De broodworkshops vinden plaats op zaterdag (op aanvraag).

De duinen in

Zo'n stevig boerenontbijt geeft een goede bodem om eropuit te trekken. De omgeving leent zich daar uitstekend voor, want Hoeve te Gast ligt pal naast het prachtige bos- en duingebied van Schoorl. Er zijn fietsen te huur. Ook uitwaaien aan de kust is een optie, het Noordzeestrand ligt slechts 2 kilometer verderop.

Zonnig terras

Wie lekker rustig aan wil doen, kan zich in de grote tuin of op het zonnige terras installeren. Hier bevindt zich ook de vaste barbecueput die kan worden gebruikt door alle gasten. Voor kinderen is er een ruim speelveld met klimrek, schommel, zandbak en hangmat. Huisdieren zijn van harte welkom in de drie vakantiewoningen, maar niet in de B&B-kamers.

Hargerweg 5, 1871 PJ Schoorl, (072) 509 59 80, info@hoevetegast.nl, kijk voor de tarieven op www.hoevetegast.nl

Naar zee? Het Noordzeestrand is maar 2 kilometer verderop

Wandelen in de Schoorlse Duinen

Een uniek stukje natuur

Open duinen worden hier afgewisseld met dichte bossen en natte vlakten. Er zijn zelfs heidevelden! De Schoorlse Duinen zijn ook nog eens de breedste van Nederland, op sommige plekken wel vijf kilometer.

Groene specht

Eigenlijk zijn de Schoorlse Duinen in alle seizoenen prachtig. De combinatie zand, zout én zoet water levert een veelheid aan planten- en diersoorten op. Zo vind je hier 'zoute' planten zoals zeekraal, zeeraket, schorrenzoutgras, zeekool, zeeaster, strandbiet en parnassia. En als contrast groeien er eiken, berken, dennenorchissen, kruipwilgen, haviksbloem, dopheide, Japanse rimpelrozen en slangenkruid. Er leven zandhagedissen en zandbijen, maar dit is ook het broedgebied van de nachtzwaluw, de groene specht en de houtsnip. In de herfst groeit er bovendien een grote variatie aan paddenstoelen, wel achthonderd soorten.

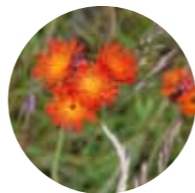
Door bos, heide en duinen

Zin in een flinke wandeling van 14 of 17 kilometer? De hieronder beschreven route voert door bos, over heide en door open duingebied, voornamelijk over zandwegen. De lange variant gaat ook nog een stuk over het strand. Beginpunt is bezoekerscentrum Schoorlse Duinen, waar ruime parkeergelegenheid is. De blauwe route, Noorzee-wandeling (10 kilometer) start naast het bezoekerscentrum. Hij is duidelijk aangegeven met blauwe paaltjes en driehoekjes. Deze route hebben we voor de gelegenheid uitgebreid met ongeveer 6,5 kilometer, zodat ook een stuk strand wordt meegepakt.

RA=rechtsaf. LA=linksaf. RD=rechtdoor.

Een schelpenpad voert naar een houten duintrap, loop deze op. Wandel vervolgens door naaldbos naar de Muizenweg en ga daar LA. Ga bij het Schippad RA. De Jachtweg loopt langs de Speelkuil (een uitgestoven duin) naar een fietspad. Ga hier RD tot een meertje (Vogelmeer) en buig dan LA. De hei van het Kleine Ganzeveld wordt gekruist door de Schoorlse Zeeweg. Ga hier RA en bij de Frederiksweg LA. Verlaat bij de Mariaweg de blauwe route (niet toegankelijk tijdens het broedseizoen van 15 maart tot 1 juli) en ga RA door het bos en over de hei. Ga RA bij de kruising met het fietspad (Dr. Van Steinweg). Ga op de Schoorlse Zeeweg LA naar Schoorl aan Zee (waar geen huis te zien is). Loop circa 1,5 kilometer over het strand naar de plek waar het duin is afgegraven (De Kerf). Bij storm en springvloed staat het hier blank. Ga RD over het mulle zand naar –wederom- de Dr. Van Steinweg, die meer stevigheid biedt. Sla eerst RA en vervolgens LA over de Blijdensteinsweg naar de Lovinkslaan aan de linkerhand, waar de blauwe route weer kan

Haviksbloem

Dit is het broedgebied van nachtzwaluw en houtsnip

Golfbreker aan de kust bij Schoorl.

Kleine inham, groot resultaat

Op sommige plekken, zoals in de kunstmatig aangelegde inham De Kerf, mag het zand weer stuiven waardoor er nieuwe duintjes en kuilen ontstaan. Ooit was deze inham in de duinen tussen Bergen aan Zee en Schoorl bedoeld om zeewater bij hoogtij de duinen in te laten stromen, zodat het kalkrijke strandzand zich kon vermengen met het kalkarme duinzand. De doorsteek is door de wind alweer helemaal dicht gewaaid, zodat het zoute water niet meer naar binnen kan stromen. Er groeien nu bijzondere planten zoals parnassia, zeelathyrus, zeewolfsmelk en zeedistel.

Zandhagedis

De nachtzwaluw maakt met een snorrend geluid duidelijk: dit is mijn territorium.

worden opgepikt. De blauwe pijltjes leiden door het bos, waar het ene mooie zandpad na het andere volgt. Na een klimmetje wordt de Heideweg bereikt, die weer uitkomt op de al bekende Schoorlse Zeeweg. Ga vlak bij de Zeeweg RA over een zandpad. Steek daarna de Zeeweg over en negeer de duintrap. Hier is het eindpunt, bezoekerscentrum Schoorlse Duinen.

Tip: bekijk voor de wandeling in het bezoekerscentrum dia- en videopresentaties van planten en dieren in de Schoorlse Duinen. Er zijn ook thematentoonstellingen. *Buitencentrum Schoorlse Duinen, Oorsprongweg 1, 1871 HA Schoorl (navigatieadres: Heereweg 62), www.staatsbosbeheer.nl/schoorlseduinen*

B&B Boerderij de Waard

Anna Paulowna

Deze B&B in de Kop van Noord-Holland werd in 2015 gebouwd. Alle kamers en appartementen hebben eigen sanitair, boxspringbedden en tv. Aardwarmte, de warmtepomp en zonnepanelen zorgen voor de nodige energie. Voldoende parkeerruimte. Ideaal gelegen voor dagtrips naar Texel, Wieringen, Landgoed Hoedersdaell en het Noordzeestrand, ook per e-bike of scooter. Grote living met keuken voor gezellig samenzijn. Prijs: € 70 (1 persoon) tot € 150 (4 personen). Veerweg 9, 1761 JM Anna Paulowna, 06-245 012 16, www.bedandbreakfast.nl, zoek op Boerderij de Waard

B&B Hoeve Zonzicht 't Zand

Hoeve Zonzicht is een gerenoveerde, rietgedekte stolpboerderij uit 1920, maar 10 minuten van het strand van Callantsoog. Ook het gezellige stadje Schagen is vlakbij. De boerderij is verdeeld in twee mooie, ruime woongedeelten. Het ene appartement met eigen badkamer en keuken is geschikt voor twee personen, het andere beschikt over een eigen keuken en twee slaapkamers en kan worden gebruikt door twee tot vijf personen. Beide appartementen hebben een eigen terras. Prijs: vanaf € 70. Bosweg 18, 1756 CG 't Zand, 06-419 354 68, www.bbhoevezonzicht.nl

Het Polderhuisje De Rijp

Dit vrijstaande huisje op een eilandje in het historische deel van De Rijp behoort tot de laatste bebouwing vóór de Eilandspolder, een beschermd natuurgebied tussen de Schermer en de Beemster. Prachtig ingericht in oude stijl, met vier slaapplekken. Trefwoorden: rust, ruimte, natuur, privacy, weids uitzicht, weidevogels, schapen, zwaluwen, wandelen, fietsen, kanoën, vissen, home away from home. In het dorp zijn goede restaurants te vinden. Prijs: € 60 p.p.p.n. Rechtstraat 22, 1483 BD De Rijp, 06-531 868 06,

B&B Saenliefde Wormer

Genieten in een historische omgeving? Dan is een verblijf in deze B&B aan de Zaan een goede keuze. De afgelopen twee jaar werd pakhuis Riga, een gemeentelijk monument uit 1680, met veel oog voor detail verbouwd en verduurzaamd. Er zijn vier prachtige gastenkamers gerealiseerd met eigen sanitair en koffie- en theevoorzieningen. In de fijne gastentuin wordt 's zomers het uitgebreide ontbijt geserveerd. Langs het huis loopt een fietsroute en de B&B heeft een eigen aanlegsteiger aan de Zaan als je met de boot wilt komen. Prijs: vanaf € 98. Veerdijk 62, 1531 MA Wormer, (075) 615 23 58, info@saenliefde.nl, www.saenliefde.nl

Rondje langs de molens

Deze route voert langs zo'n vijftien poldermolens, maar ook door Bergen en kleine plaatsjes zoals Schermerhorn, Ursem, Stompeteren en Oterleek.

Fietsroute: Mooie Molens Alkmaar (42 kilometer)

Startpunt: Clarissenbolwerk
Knooppuntroute: 73 • 6 • 7 • 49 • 71 • 72 • 51 • 52 • 2 • 1 • 27 • 79 • 78 • 50 • 74 • 73

73 6 De Geestmolen

Rietgedekte achtkante binnenkruier uit 1565. Bemaalde ooit de Geestmolenpolder op de Schermerboezem.

6 7 De Robonsbosmolen

Achtkante binnenkruier uit 1781. Bemaalde ooit de Munniken-, Raven- en Robonsbosspolder op de Schermerboezem.

De Damlandermolen

Deze kleinste binnenkruier van Neder-

land, gebouwd eind 17^e of begin 18^e eeuw, bemaalde ooit de Damlanderpolder op de Schermerboezem.

49 71 De Viaan

Achtkante binnenkruier uit de tweede helft van de 16^e eeuw. Bemaalt samen met een elektrisch gemaal nog een deel van de Bergermeerpolder op de Schermerboezem.

72 51 Strijkmolens B, C, D en E

Deze achtkante poldermolens worden bewoond door gediplomeerde molenaars en draaien nog regelmatig.

51 52 De Ambachtsmolen

Eikenhouten achtkant uit 1632 met

binnenkruierwerk. Bemaalde als boezemmolen de Geestmerambacht.

De Otter

Rietgedekte achtkante houten korenmolen in Oterleek.

52 2 Strijkmolens I, K en L

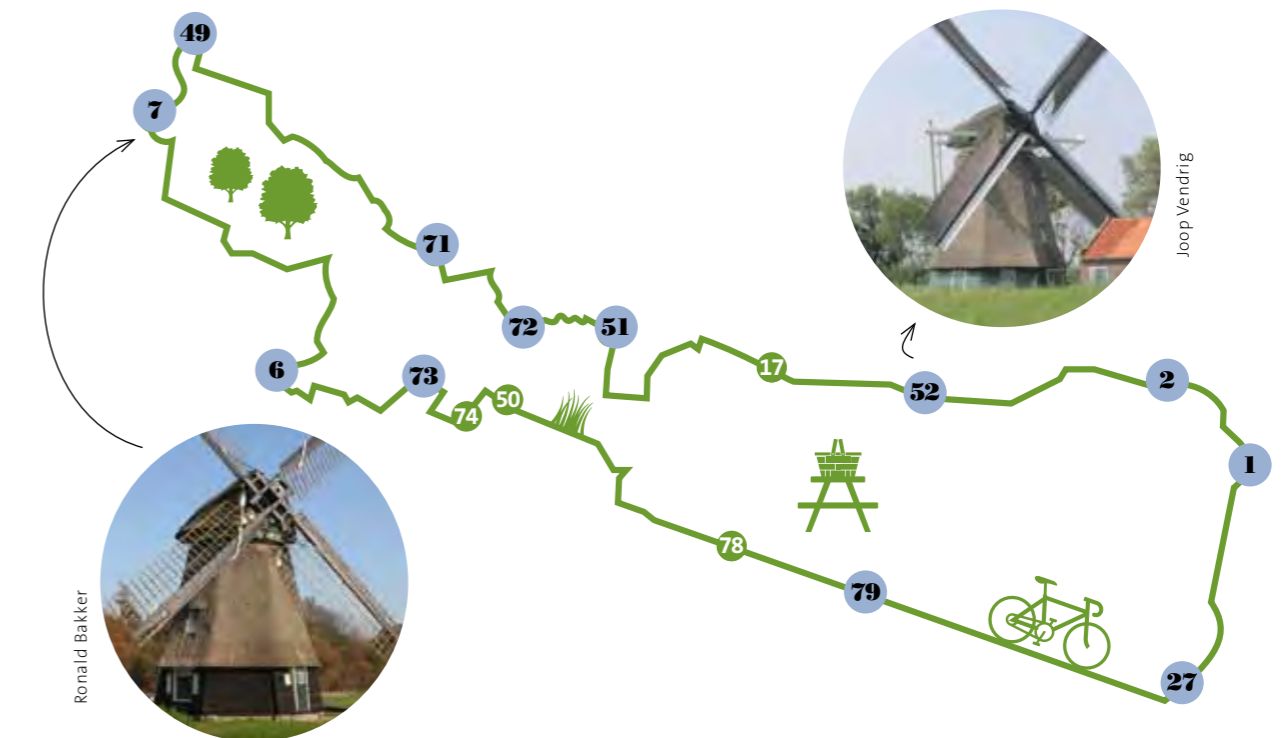
Deze molens bemaalden het overtollige water van de Raaksmatboezem op de Schermerboezem.

1 27 Ondermolen K en Bovenmolen G

Rietgedekte achtkante poldermolens, gebouwd omstreeks 1633.

27 79 Molendriegang Schermerhorn

Dit zijn de drie bekendste nog overgebleven poldermolens van het molencomplex van de Schermerpolder, gebouwd rond 1635. Ondermolen D is tegenwoordig ingericht als museum.

Fietsen langs werelderfgoed

Rond Amsterdam kun je in één flinke fietstocht twee voorbeelden van werelderfgoed bezoeken: Droogmakerij de Beemster en de Stelling van Amsterdam. De Beemster is een meesterstuk uit het begin van de Gouden Eeuw. Rond het woeste meer de Beemster werd een dijk van 42 kilometer aangelegd en daaromheen werd een ringvaart gegraven. 43 windmolens pompten het meer leeg, daarna kon de polder worden ingericht. Je fietst ook langs een aantal indrukwekkende forten van de Stelling van Amsterdam, een verdedigingslinie van 135 kilometer rond de hoofdstad die werd aangelegd tussen 1880 en 1914. In Fort Spijkerboor, het grootste en zwaarst bewapende liniefort, kun je ook terecht voor een rondleiding. De Beemster fortenfietsroute is 52 kilometer lang. Kom je met het openbaar vervoer? Dan kun je starten en eindigen op station Purmerend. www.stellingvanamsterdam.nl

Tulpen in de zeewind

In Land van Fluwel in Sint Maartenszee, midden tussen de bollenvelden, kun je alles te weten komen over de geschiedenis van de tulp. Van de oorsprong in de Himalaya tot en met de moderne tulpenkwekerijen. De beste periode om de velden in bloei te zien, is het voorjaar: frisse zeewind, heldere lentezon en bloeiende tulpen vormen dan een ideale combinatie. www.landvanfluwel.nl

Ziendoen & beleven

Typisch Zaan

De Zaanse Schans is een van de populairste openluchtattracties in Nederland. Jaarlijks trekt dit buurtschap in de gemeente Zaanstad bijna een miljoen bezoekers. Veel van de typisch Zaanse huisjes komen uit andere delen van de Zaanstreek en zijn bij elkaar gebracht om bezoekers te laten zien hoe de dorpen er in de 18e eeuw uitzagen. Er zijn verder een scheepswerf, een klompenmakerij en een bakkerijmuseum, én er staat een replica van de allereerste Albert Heijn. Het opvallendst aan de Zaanse Schans zijn de prachtige molens, zestien in totaal. De meest zijn hier in de vorige eeuw naartoe verhuisd, een aantal stond er al. De molens en het bijbehorende molenmuseum zijn te bezoeken. Het museum is open van dinsdag tot en met zaterdag, de molens hanteren verschillende openingstijden. www.dezaanseschans.nl

In de hofjes

Ooit telde Haarlem er veertig, nu zijn er nog ruim twintig hofjes. Vanaf de 14e eeuw werden ze door rijkelui gebouwd voor alleenstaande vrouwen en weduwen die toen niet konden rekenen op overheidssteun. De hofjes zijn tussen 10.00 en 17.00 uur vrij toegankelijk. www.hofjesinhaarlem.nl

Ruim en sfeervol B&B KenauSHome - Haarlem

Gelegen in het historische deel van Haarlem, op de plek waar ooit Haarlems beroemdste vrouw woonde: Kenau Simonsdochter Hasselaer. Het winkelpand uit 1898 is verbouwd tot een galerie en sfeervolle B&B (5 tulpen classificatie). Het gastenverblijf biedt volop privacy: een eigen afgescheiden gedeelte (achter de galerie), een ruime, sfeervolle kamer met een luxe badkamer en suite, compleet ingerichte keuken en een eigen patio met namiddagzon. Rustig gelegen en tóch maar vijf minuten lopen naar musea, monumenten, leuke winkelstraatjes en restaurants. Prijs: € 120 (€ 110 bij eenpersoonsgebruik), voor een verblijf van minimaal 2 nachten. Spaarnwouderstraat 59, 2011 AB Haarlem, 06-421 468 08 of 06-131 875 87, www.kenaushome.nl

Geflest

Altijd al willen weten hoe zo'n scheepje nou in een fles terecht komt? Je komt erachter in het Flessenscheepjes Museum in Enkhuizen. Hier hebben ze 's werelds omvangrijkste collectie van scheepjes in flessen: meer dan 1000 exemplaren. Regelmatig zijn echte flessenscheepjes-bouwers aanwezig die graag vertellen over hun kunsten. www.flessenscheepjesmuseum.nl

Ziendoen & beleven

Slokje Malle Babbe

In de 14e eeuw werd Haarlem een van de belangrijkste brouwerssteden van Nederland. Het gerstenat werd in 'jopen' (vaten van 112 liter) over het Spaarne vervoerd. Aan die roem kwam een einde en in 1916 sloot de brouwerij haar poorten.

Anno 2017 is in de Jopenkerk de brouwtraditie in ere hersteld en prijken achter de bar van het grand-café imposante brouwketels. Hier worden volgens eeuwenoude recepten zowel oude als nieuwe klassiekers gebrouwen en kun je genieten van bijvoorbeeld Jopen Adriaan, de Malle Babbe, Ongelovige Thomas of Jopen Extra Stout.

Jopenkerk, Gedempte Voldersgracht 2, Haarlem, www.jopen.nl/jopenkerk

Niets boven Groningen

Niet alleen is deze provincie de broedkamer voor talloze vogels, het is ook dé plek om kleine zeehondjes te spotten. Liefst vanachter een speciale zeehondenkijkwand.

Kalmte achter de dijk

Een lepelaar zoekt voedsel in laag water.

Natuurgebied Lauwersmeer

Dit is een paradijs voor vogelkenners. Er broeden ruim honderd soorten, én het is een toevluchtsoord voor wadvogels.

Spuisluizen tussen Lauwersmeer en Waddenzee.

Foto: Adrie Oosterwijk

Op de grens van Groningen en Friesland ligt een heuse wildernis. De afwisseling van land en water, de rust en de ruimte lokken elk jaar honderdduizenden vogels naar het Lauwersmeer. Met in hun kielzog vogelaars en natuurminnaars. Toch waren in de jaren zestig de protesten niet van de lucht toen werd besloten de Lauwerszee met een dijk van de Waddenzee af te sluiten om het achterland tegen het zeewater te beschermen. Kostbare

natuur zou verloren gaan en nooit meer terugkomen. Inderdaad verdween de uitloper van de Waddenzee met zijn zandbanken, geulen, eb en vloed. Maar al gauw ontstond een nieuw landschap, dat nauwelijks onderdeed voor wat er eerst was. Door de kalmte achter de dijk kreeg de natuur de kans haar gang te gaan. De zandplaten waar ooit zehonden lagen te zonnen, maakten plaats voor duinwildernis met grassen, struiken en riet.

Het zoute verleden van dit gebied is op allerlei plaatsen terug te vinden

Vogelfeest

Dit landschap oefent een grote aantrekkingskracht uit op zoogdieren en vogels, heel veel vogels. Elk jaar overwinteren hier tienduizenden ganzen die de kou in Siberië zijn ontvlucht. In het voor- en najaar, als de trek op zijn hoogtepunt is, is het vogelfeest compleet: op een dag drieduizend kleine zwanen zien of dertigduizend brandganzen, is onvergetelijk. De uitkijktoren in het Ballastplaatbos biedt in de zomer en nazomer zicht op lepelaars. Ook voor vissers is het Lauwersmeer een geliefde plek. Onder meer brasem, blankvoorn,

snoekbaars en baars komen er voor en worden in grote netten gevangen.

Schelpen in het bos

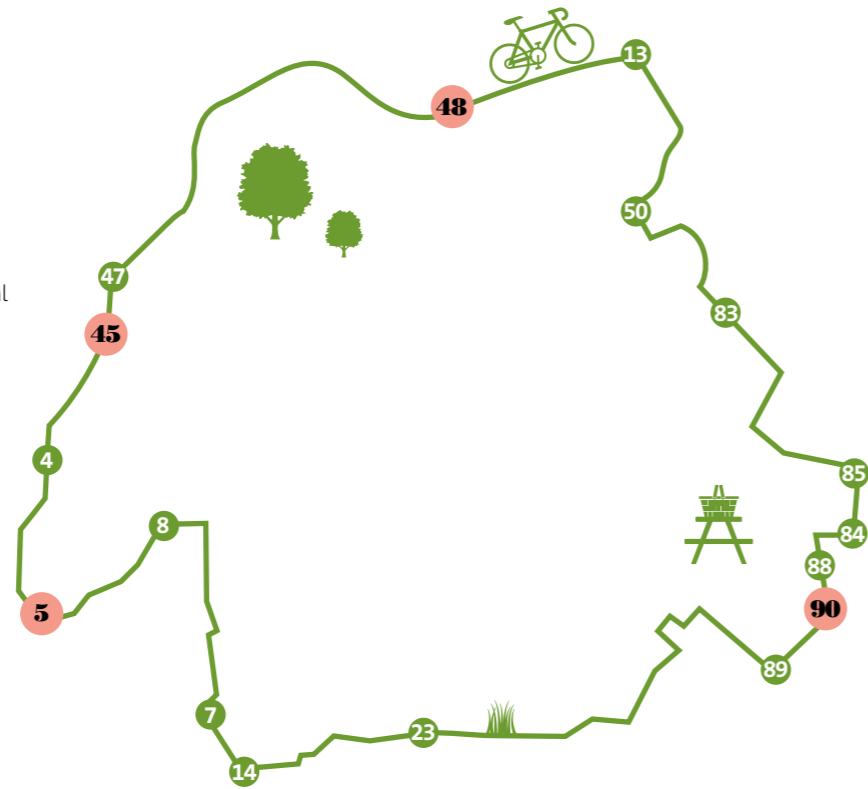
De natuur rond het open water mag zich bijna ongestoord ontwikkelen. Sinds de afsluiting zijn graslanden ontstaan die snel ruiger worden. Om te voorkomen dat deze modderige graslanden dichtgroeien met bomen, zet Staatsbosbeheer Konikpaarden en Schotse hooglanders in. Vanuit het omringende oude land zijn reeën, hazen, konijnen en muizen het gebied binnengetrokken. En de laatste jaren is de vos bezig aan een opmars. Het zoute verleden van dit gebied is op allerlei plaatsen terug te vinden. Waar nu zeekraal, stijve ogentroost en duizendguldenkruid groeien, zit nog altijd zout in de grond. En overal, zelfs in de uitgestrekte bossen, zijn schelpen te vinden. Van kokkels tot mosselen en strandgapers.

Er leven steeds meer vossen rond het Lauwersmeer.

op de fiets

Ga voor meer fietsroutes naar www.fietsen123.nl

Rondje Lauwersmeer

Lauwersoog, aan het wad, is vooral bekend als vertrekplaats van het veer naar Schiermonnikoog. Maar je kunt er ook heerlijk fietsen. Rond het Lauwersmeer bijvoorbeeld, op de grens van Groningen en Friesland.

Fietsroute: Rondje Lauwersmeer met Lauwersoog en de Robbengatsluis (50 kilometer)

Startpunt: Sluisweg 23, 9974 RJ Zoutkamp
Knooppuntroute: 90 • 89 • 23 • 14 • 10 • 7 • 8 • 5 • 4 • 45 • 46 • 47 • 48 • 13 • 50 • 83 • 85 • 84 • 88 • 90

90 Zoutkamp

Wie Zoutkamp zegt, zegt garnalen. Voor 1969 lag dit dorp aan de Lauwerszee, een baai in het noordwesten van de provincie Groningen. Toen de Lauwerszee in 1969 werd afgesloten, werd de haven verplaatst naar Lauwersoog. Het pittoreske dorp aan de voet van Nationaal Park Lauwersmeer is nu vooral bekend omdat zich hier de enige garnalenafslag van Nederland bevindt. Door kleurige

gevels van pandjes aan de binnenhaven waan je je in het buitenland.

5 Tibma (provincie Friesland)

Dit buurtschap ligt in de gemeente Dongeradeel, ten noordoosten van het dorp Ee. De oude terp in Tibma is een rijksmonument en hij dateert uit de 5^e tot 7^e eeuw.

45 Anjum (provincie Friesland)

Anjum is een hoog terpdorp dat werd gesticht rond het jaar 1000, waarschijnlijk door een man die Ane heette en een

terp bouwde om zijn vee en huis tegen de zee te beschermen. Het is een van de oudste dorpen van Noordoost Friesland, omgeven door vruchtbare landbouwgrond en een aantal grote huisterpen.

48 Lauwersoog

Lauwersoog is ontstaan na de indijking van de Lauwerszee tot Lauwersmeer in 1969. Het was ooit een werkeiland van Rijkswaterstaat. Nu is het dorp een belangrijke vissershaven met een eigen visafslag. De haven biedt plaats aan zo'n 150 vissersschepen. Vanaf Lauwersoog vertrekt een paar keer per dag de veerboot naar Schiermonnikoog.

Ooit was het dorpje Lauwersoog een werkeiland van Rijkswaterstaat

Zeehondjes kijken

Kleine zeehondjes bekijken zonder ze te storen (ssst, ze hebben goede oren!) kan op de zeedijk in Termunten. Hier staat van voor- tot najaar een kijkwand opgesteld. Elke dag met hoogwater verzamelen zeehondenmoeders en pups zich onder aan de dijk om uit te rusten, te eten en te zonnebaden. Na vier weken moeten de jongen zich zelfstandig kunnen redden. Hier leren ze zwemmen en vissen vangen. Bijzonder om te zien.

www.groningerlandschap.nl

Ei in een jasje

Wat de vlaai is voor Limburg, is de eierbal voor Groningen. Deze delicatessie bestaat uit een gepeld, hardgekookt ei in een jasje van ragout met een dubbele paneerlaag. De eierbal zit op allerlei plekken in automatieken, maar voor *the real thing* kun je onder meer terecht in het familiebedrijf cafetaria Koning aan de Bedumerweg. Hier wordt de eierbal met veel gevoel voor traditie bereid.

www.cafetariakoning.nl

Foto: Aerovista Luchtfotografie

Welkom in de middeleeuwen

Tussen 1593 en 1851 was Bourtange een belangrijke vesting. De gemeente Vlagtwedde nam in de jaren zestig van de vorige eeuw het initiatief om het stadje te reconstrueren. Nu kun je er rondlopen alsof het 1742 is. Bewonder officiershuizen en soldatenbarakken, grachten en dijken. Of bezoek de voormalige synagoge uit 1842, die nu is ingericht als museum.

www.bourtange.nl

Zien doen & beleven

Museum vol kleur

Het Groninger Museum is geen gebouw waar je zomaar aan voorbij loopt; het is een kunstwerk op zich. Naast de vaste collectie zijn er wisselende tentoonstellingen te zien. Zoals werk van Alida Pott: verfijnde aquarellen, bijzondere portretten en levendige landschappen. Te zien t/m 31 oktober. www.groningermuseum.nl

Wistjedaat...

...in 1594 de provincie Groningen gesticht werd?

...de Martinitoren in de binnenstad van Groningen 96,8 meter hoog is en ook wel d'Olle Grieze (Gronings voor de Oude Grijze) wordt genoemd?

...de stad Groningen lang geleden ontstaan is als esdorp op de meest noordelijke uitloper van de Hondsrug?

...de kleine, onbewoonde Waddeneilanden Rottumeroog, Rottumerplaat en Zuiderduintjes ook bij de provincie Groningen horen?

...Groningen een eigen feestdag heeft? Tijdens Groningens Ontzet (ook wel 'Achtentwintigsten' of 'Bommen Berend' genoemd) op 28 augustus vieren ze dat de stad in het rampjaar 1672 het beleg door Bernhard von Galen, bisschop van Münster heeft doorstaan.

...de Rijksuniversiteit van Groningen werd opgericht in 1614 en daarmee de op een na oudste nog bestaande universiteit van Nederland is?

B&B Pronkkamer Finisterre

Saaxumhuizen

Vlak bij Werelderfgoed De Waddenzee en Nationaal Park Het Lauwersmeer ligt deze B&B met royale tuin. De Pronkkamer heeft een eigen luxe badkamer, een weids uitzicht en direct toegang tot de grote gastentuin. In de buurt: Groninger borgen (oude buitenverblijven) en de bruisende stad Groningen. Geniet 's morgens van een feestontbijt, genoeg om ook een lunchpakket voor onderweg samen te stellen. Prijs: € 90,50 per kamer (€ 69 bij 1 persoon). Fietshuur op aanvraag. Dorpsstraat 4, 9957 ND Saaxumhuizen, tel. 06-537 188 46, info@finisterre.nl, www.finisterre.nl

Heuvels in Limburg

‘Ons eigen stukje buitenland’, zo wordt het Zuid-Limburgse heuvellandschap vaak omschreven. Je vindt er hoogteverschillen, klaterende beekjes en diepe kalksteengroeves. En vlaai, natuurlijk.

De schuwe hazelmuis.

Ongeveer 200 hectare van de hoogste delen van het bos bestaat uit vlakke plateaus, de rest is helling. De hellingbossen kennen hoogteverschillen van zo'n 100 meter. Het hoogste punt is met 323 meter het Drielandpunt, het laagste ligt niet ver van de Geul op circa 150 meter.

Cadeau van de keizer

In het verre verleden was het Vijlenerbos eigendom van de abdij van Burtscheid. Keizer Hendrik II schonk de abdij namelijk ooit een hoeve, die later zou uitgroeien tot het dorp Vijlen, én de omringende landen en bossen. Destijds was het een Benedictijner abdij, bewoond door

monniken. Later werd het een klooster voor Cisterciënzerinnen. Deze zusters, vaak van hoge adellijke afkomst, hadden veel macht en bestuurden hun gebied als een autonoom vorstendom. Pas in 1802, toen de Abdij van Burtscheid werd opgeheven, kwam Vijlen onder wereldlijk bewind.

Hagedis.

Versierd aardewerk

In de Vijlenerbossen zijn grafheuvels gevonden die wijzen op bewoning in de bronstijd, 3100 tot 3500 jaar geleden. Toen vestigden zich hier voor het eerst mensen op één plaats: jagers-verzamelaars werden boeren. Ze bouwden huizen en legden akkers aan voor graan en groenten. Er zijn resten gevonden van hun aardewerk met spiraal- en bandvormige versieringen. Dit tijdperk wordt aangeduid als Bandkeramische cultuur, de eerste boerencultuur van Europa. Hun grafheuvels zijn nog steeds te zien.

Wie de hazelmuis met
met eigen ogen wil zien,
moet héél vroeg opstaan

Waar ooit de eerste boeren woonden

Het Vijlenerbos

In de gemeente Vaals ligt een van de grootste eikenbossen van Nederland. Eromheen hellinggraslanden met beekjes en hagen, waar zwarte Hooglanders grazen. In de bronstijd vestigde zich hier de eerste boerengemeenschap van Europa.

Het Vijlenerbos strekt zich uit tussen Epen en het beroemde Drielandpunt. Het gevarieerde landschap is het leefgebied van bijzondere diersoorten zoals de hazelmuis, die vanwege zijn lange staart, grote kraalogen en grijpgrage vingertjes ook 'aapje van het zuiden' wordt genoemd. Het dier laat zich niet vaak zien. In de winter slaapt hij, weggekropen in de humus, dag en nacht. In de zomer is hij vooral 's nachts actief.

Andere, misschien beter zichtbare, dieren in dit gebied zijn de wilde kat, reeën, de grauwe klauwier, de geelgors, de levendbarende hagedis en vleermuizen.

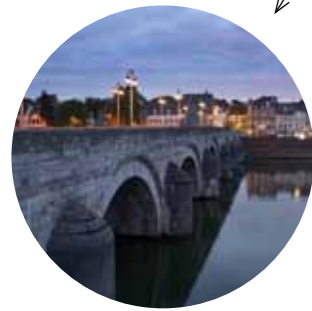

Limburgse gastvrijheid Little India - Vijlen

De hoogstgelegen vakantieappartementen van Nederland zijn te vinden in het bergdorp Vijlen. Eigenaars Barbara en Ramon Vandermullen hebben voor de inrichting India als inspiratiebron genomen. Deze sfeer vind je terug in beide panorama-appartementen, maar ook in de besloten tuin. In de omgeving kun je prachtige wandel- en fietstochten maken. Liever naar de stad? Aken en Maastricht liggen op een steenworp afstand. Little India staat voor ouderwetse gastvrijheid, een fenomenaal uitzicht, ontspanning, rust en genieten. Prijs: vanaf € 70.

Hopschet 10, 6294 BL Vijlen, 06-302 228 12, info@littleindiavijlen.nl, www.littleindiavijlen.nl

Sint Servaasbrug

Mooi Maastricht

Dit is ongetwijfeld de stad met de meeste zuidelijke flair van Nederland. Hoewel de Fransen er in de 18e eeuw maar kort de scepter hebben gezwaaid, hebben ze duidelijk hun stempel op Maastricht gedrukt. Je merkt het aan het dialect, de leefwijze en natuurlijk het lekkere eten.

Fietsroute: Maastricht, stad aan de Maas (52 kilometer)

Startpunt: Wijngaardstraat 1, 6212 GS Maastricht
Knooppuntroute: 12 • 401(BE) • 411(BE) • 412(BE) • 413(BE) • 76 • 75 • 4 • 2 • 79 • 6 • 7 • 9 • 13 • 8 • 79 • 2 • 1 • 10 • 54(BE) • 131(BE) • 3 • 12

12 401(BE) Sint Pietersberg

De Sint-Pietersberg, op de grens van Nederland, Vlaanderen en Wallonië, ligt op een uitloper van de Ardennen. Door de mergelwinning is in de berg door de eeuwen heen een labyrint

van zo'n 20.000 gangen ontstaan. Ze werden tijdens de Tweede Wereldoorlog als evacuatiegebied gebruikt. In dit omvangrijke gebied bevindt zich ook het Fort Sint Pieter, gebouwd in 1701 voor de verdediging van het Maasdal en het Jekerdal. Op de oostelijke helling, hoog boven de Maasvallei, staat de ruïne Hoeve Lichtenberg.

4 Eijsden

Ten zuiden van Eijsden, aan de Maas, ligt Kasteel Eijsden. Het herenhuis met kasteelhoeve uit 1636 is gebouwd in de Maaslandse renaissancestijl die wordt

gekenmerkt door rode baksteen, hardsteen en mergel. Het wordt omringd door lanen, tuinen en weilanden.

2 Het Bonnefantenmuseum

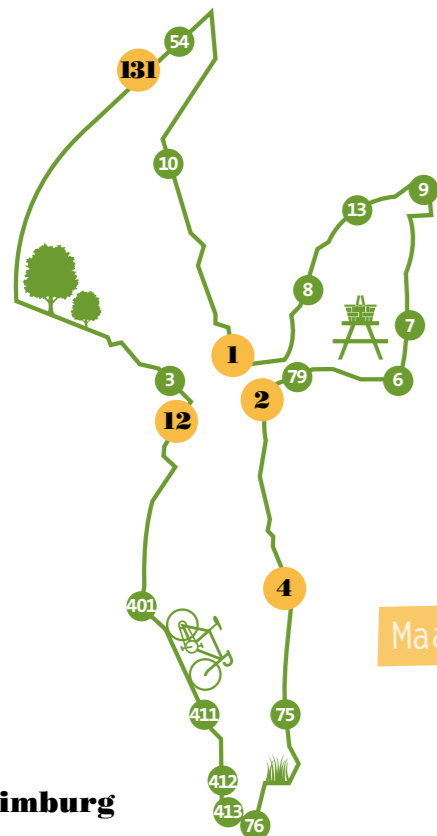
Madonna's, landschappen en portretten van meester als Aertsen, Brueghel, Jordaens en Rubens zijn te bewonderen in dit Maastrichtse museum voor oude, moderne en hedendaagse kunst. Ook het gebouw zelf valt op: een met zink beklede, raketvormige toren, van de Italiaanse architect Aldo Rossi.

1 Sint Servaas

De markante Sint Servaasbrug werd gebouwd in de 13e eeuw om de oevers van de Maas met elkaar te verbinden. De Basiliek van Sint Servaas ligt in het historische centrum van Maastricht. De basiliek behoort tot Unesco Werelderfgoed en is gebouwd op het graf van Sint Servaas.

131 Waterburcht Pietersheim

Aan de rand van Nationaal Park Hoge Kempen ligt de waterburcht Pietersheim uit de 12e eeuw. Via een zwevend pad kun je op alle verborgen plekken van de burcht komen. Beklim de poorttoren of bekijk de volledig gerenoveerde kapelzaal uit de 16e eeuw.

Maastricht dankt haar naam aan de ligging:
bij een doorwaadbare plek in de Maas

Welkom in Thorn het witte stadje

De rijke geschiedenis van Thorn gaat maar liefst terug tot eind 10e eeuw. In vroeger eeuwen was dit namelijk een miniatuurvorstendom, zelfs met een eigen munt.

Thorn werd bestuurd door een abdis en twintig adellijke kloosterdames. Het stadje had eigen rechtspraak en sloeg een eigen munt. Met de komst van de Fransen kwam hieraan in 1794 een einde. Toen kreeg Thorn ook de kenmerkende witte kleur. Want nadat de adellijke dames gevlucht waren, voerden de Fransen een belasting in op basis van de omvang van de ramen. De arme bevolking, die woonde in de grote panden die eerst van de rijke lieden waren geweest, kon dit niet opbrengen. Om de belasting te verlagen, metselden ze ramen dicht. En om de bouwsporen te verbergen, werden de huizen wit gekalkt.

Naar de oude kapel

Het historische centrum is een beschermd stadsgezicht. Bezienswaardigheden zijn de met maaskeien geplaveide straatjes, de prachtige Abdijkerk en het museum Het Land van Thorn. Twee kilometer buiten het centrum ligt de Kapel onder de Linden. Er worden vanuit omliggende plaatsjes nog steeds processies gehouden naar deze bijzondere kapel. Op weg er na toe kom je langs verschillende veldkapellen die vroeger op weg naar de Kapel onder de Linden eveneens werden aangedaan.

Deze stad was ooit
een miniatuur koninkrijk,
bestuurd door een abdis

B&B Bèd & Bótram Bie Ós Thorn

Deze B&B is te vinden in de historische kern van 'het witte stadje' aan de rand van het buitengebied, dicht bij de Maasplassen. Er zijn vier sfeervolle tweepersoonskamers met badkamer en uitstekende bedden, en een verrassende ontbijtkamer. Bijkomen kan in de beschutte tuin. Bie Ós ligt aan het Grensland- en Pelgrimspad, wandelrouten netwerk, LF-routes 3-5-7 en grensoverschrijdende fietsknooppunten 21-33. Ben je onderweg of wil je juist wat langer blijven? Sportief, cultureel, muzikaal of Bourgondisch geïnteresseerd? Welkom! Prijs: € 84 per kamer (€ 61 bij 1 persoon). Hoogstraat 42, 6017 AR Thorn, (0475) 56 13 45, www.bedenbotram-bieos.nl

Op bedevaart

Het Clemensdomein in Brunssum is uitgeroepen tot de meest spirituele plek van Nederland. Het domein omvat het monumentale Clemenskerkje (met wandschilderingen), de Lourdesgrot en het grafmonument van de baron en barones De Negri. Het Bezoekerspaviljoen en het park zijn gedeeltelijk omgeven door een kloostermuur.

www.clemensdomein.nl

Het park van Cuypers

Het Kruiswegpark in Roermond is eigenlijk een museum in het groen; langs de kronkelende paden staan beelden en schilderijen. Het park, aangelegd tussen 1919 en 1928, is een ontwerp van de bekende Roermondse architect dr. Pierre Cuypers. Je kunt er onder meer de kruiswegroute wandelen, waar staties van Frans kalksteen de laatste gang van Christus aanschouwelijk maken. www.kruiswegpark.nl

Ziendoen & beleven

In de roos

In Kasteeltuinen Arcen, een landgoed dat hoort bij een eeuwenoud kasteel, vind je de schitterendste tuinen. Onder meer rozentuinen, waar meer dan 20.000 rozen van 500 soorten bloeien. Daarna is het heerlijk uitrusten met koffie en vlaai in het Koetshuys. Van 2 t/m 6 september vindt op het landgoed Bloemenfestival Bloemig plaats met bijzondere bloemsierkunstwerken. www.kasteeltuinen.nl

Vla van Joost

Limburg heeft heel veel culinaire specialiteiten, zoals asperges, zuurvlees en bier. Maar de allerbekendste is toch wel de Limburgse vlaai. Of 'vla', zoals ze hem hier noemen. Uitgeroepen tot beste Limburgse vlaaienbakker van 2016 is Echte Bakker Joost Sniijders in Stramproy. Een goede reden voor een kleine omweg. www.joostsnijders.echdebakker.nl

Leven in de brouwerij

In de middeleeuwen was bierbrouwen een huiselijke aangelegenheid, net zo normaal als brood bakken. Ook eens proberen? In de Gulpener Microbrouwerij kun je de kneepjes van het vak leren. Brouw je eigen bier en ontwerp zelf een etiket voor op de flesjes. Het duurt vier tot zes weken voordat het bier klaar is voor consumptie, maar dan heb je ook wat: een smakelijk aandenken. www.gulpenerbrouw-lokaal.nl

Hemelse beelden

Het is een tikje overweldigend, al die enorme kerkbeelden in Museum Vaals, maar wel een bijzondere ervaring. In een voormalige kloosterkapel word je omringd door ruim tweehonderd beelden die minimaal één en soms wel drieënhalve meter hoog zijn. In museumcafé De Zwarte Madonna zit je, geheel in stijl, op antieke bidstoeltjes, en de muren hangen vol oude religieuze prenten. www.museumvaals.nl

Museum op het spoor

Stap in Simpelveld in het langste museum van Limburg en maak een ritje per stoom- of dieseltrein met de Miljoenenlijn. Deze nostalgische treinreis met de Zuid-Limburgse Stoomtrein Maatschappij voert langs dorpen, over heuvels en door dalen. De trein vertrekt uit Simpelveld, maar onderweg kan iedereen bij de stopplaatsen in- en uitstappen zonder reservering. www.zlsm.nl

dalen. De trein vertrekt uit Simpelveld, maar onderweg kan iedereen bij de stopplaatsen in- en uitstappen zonder reservering. www.zlsm.nl

Foto: Brita Seifert

Ook in Limburg hebben we duinen

Duinen zijn niet voorbehouden aan de kust. Ten oosten van de Maas liggen zandheuvelds uit de laatste ijstijd. Maar die zijn nu wel begroeid met bos.

Bebossing beschermt de omgeving
tegen het stuivende zand

De zandheuvelds ten oosten van de Maas, tussen het Noord-Limburgse Gennep en Arcen, ontstonden aan het eind van de laatste ijstijd. Rijn en Maas lieten hier grote hoeveelheden zand en klei achter. In droge periodes blies de westenwind het rivierzand op, en voilà: stuifduinen. Een groot verschil met de duinen aan de kust is dat de rivierduinen in Limburg vol bomen staan. Bebossing was de enige manier om de omliggende akkers en weidegronden te beschermen tegen stuivende zandkorrels. Het resultaat is een lint van rivierduinen, bossen, stukjes heide, akkers en vennen langs de oostoever van de Maas.

Spontane bever-actie

Voor vogels zijn de Maasduinen een paradijs. Er broeden meer dan honderd soorten, waaronder bijzondere zoals de wiewelaar, de geelgors en de grauwe klauwier. Tijdens de trek in voor- en najaar strijken er soms ook grote groepen kraanvogels neer. Met luid trompetgeschal kondigen zij hun komst aan. Vleermuizen voelen zich hier thuis, ook kwetsbare soorten zoals de franjestaart en de grootoorvleermuis. De bever, die de laatste jaren op verschillende plaatsen in Nederland is uitgezet, heeft zich hier spontaan gevestigd.

Wandeling naar de ruïne

Een aanrader is een wandeling naar de ruïne van kasteel Bleijenbeek. Deze versterkte boerderij uit de 14e eeuw groeide uit tot een kasteel, maar werd in 1945 gebombardeerd. De ruïne is in bezit genomen door een vleermuizenkolonie. Bleijenbeek is beperkt toegankelijk. Wel is het mogelijk om een rondleiding met gids aan te vragen.
www.kasteelbleijenbeek.nl

NIEUW!

Digitale wandelgids met de mooiste wandelroutes!

Geniet u ook zo van wandelen? Maak dan nu kennis met de nieuwe *Digitale wandelgids* en ontdek aantrekkelijke wandelpaden in gebieden die u misschien nog niet zo goed kent. U ontvangt elke maand maar liefst acht nieuwe wandelroutes in uw mailbox, met daarbij een gedetailleerde routebeschrijving én een handig mee te nemen wandelkaartje. Zo doet u inspiratie op voor wandelingen in héél Nederland en maakt u kennis met de mooiste plekjes van ons land. De wandelroutes zijn samengesteld en gecontroleerd door professionele wandelroutemakers.

+1 gids
GRATIS

Word nu abonnee voor slechts
€9,95 per jaar en ontvang de **eerste gids gratis** bij de bevestigingsmail.

Uw voordelen

- Elke maand **8** nieuwe wandelroutes door heel Nederland.
- **Gratis eerste gids** bij uw bevestigingsmail.
- Inclusief gedetailleerde **routebeschrijving** en **wandelkaartje**.
- Geschikt voor **computer, tablet** en **smartphone**.
- De gidsen verschijnen aan het begin van elke maand in uw e-mailbox.
- Na een jaar hebt u **96 wandelroutes**, weg van de gebaande paden.
- Verrassende wandelingen, **gecontroleerd door de routemakers zelf**.

In samenwerking met de bekende wandelsite

Ga naar www.abonneplein.nl/voordeel

en vul de volgende code in: WFXUJ

Even Weg is een uitgave van
Plus Magazine

Hoofdredacteur
Caroline van der Kooij

Art direction & vormgeving
Lizeanne Voorhout
Yvet Hollander

Eindredactie
Esther Speelman

Tekst
Caroline van der Kooij
Esther Speelman

Fotografie
Getty Images
Shutterstock

Uitgever
Tjangja Galdeij

Drukker
Roularta

Distributeur
Aldipress, De Meern/AMP

Advertenties
Alle teksten over B&B's in dit magazine
zijn betaalde advertenties

SPN bv
Amalialaan 126H
3743 KJ Baarn
Tel. 088 - 435 08 00
www.plusonline.nl

Copyright © 2021 SPN
Niets uit deze uitgave mag worden
overgenomen zonder voorafgaand
schriftelijke toestemming van de uitgever.
Aan de informatie in dit blad kunnen
geen rechten worden ontleend

1 jaar voor €35

Grootste maandblad van Nederland!

plus

verrijkt je leven

PERSOONLIJK
Koningin Máxima 50 jaar

GELD & RECHT
Laat geen toeslagen liggen

GEZONDHEID
De overgang bij vrouwen én mannen

INTERVIEWS
Presentatoren Ajouad El Miloudi Loretta Schrijver

SPECIAL
HEEL VEEL PAGINA'S FIETSEN!

42% KORTING

LEREN VAN ANDERE CULTUREN

'Van buiten verschillen we, maar van binnen niet'

Plus Magazine • Mei 2021 • Nr. 5 Jaargang 32 • €5,50 • www.plusonline.nl

Plus Magazine brengt elke maand betrouwbare en praktische informatie over geldzaken en rechten, gezondheid, mens en samenleving, cultuur, reizen en vrije tijd. Neem nu een abonnement voor slechts €35 en profiteer van **42% korting!**

Word nu abonnee!
Bel **088-435 08 00** of ga naar **www.abonneplein.nl**
(lokaal tarief)

Fietsen123^{NL}

DE GROOTSTE FIETSWEB SITE VAN NEDERLAND

HONDERDEN FIETSRUTES

Wekelijks publiceert Fietsen123 nieuwe fietsroutes door de meest bijzondere stukjes Nederland. Op zoek naar een interessant museum of juist zin in een tochtje door een stiltegebied of een Nationaal Park? Je vindt de leukste routes op www.fietsen123.nl. Altijd met knooppunten en een eenvoudig te vinden startpunt.

ROUTES ZOEKEN EN MAKEN

Fietsen123 biedt diverse zoekmogelijkheden: op provincie, op trefwoord en op fietsafstand. Daarnaast kun je zelf fietsroutes samenstellen en printen.

GRATIS FIETSEN123-APP

Altijd alle fietsroutes bij de hand, plus handige adressen in de buurt: van het zonnige terras tot de plaatselijke fietsenmaker. De Fietsen123-app is er voor de iPhone en voor Android-toestellen.

GRATIS NIEUWSBRIEF

In de nieuwsbrief van Fietsen123 vind je het laatste fietsnieuws, de nieuwste fietsroutes, handige fietsweetjes, prijsvragen en winacties. Tijdens het fietsseizoen verschijnt de Fietsen123-nieuwsbrief tweewekelijks, buiten het fietsseizoen maandelijks. Meld je aan via www.fietsen123.nl.

www.fietsen123.nl

€9,95

AP 8 718347 757731